

Falla Chicharro 2025

2

Edita: Associació Falla Plaça Chicharro
Cl Sant Jaume, 1 - 12530 Borriana

Dirigit per: Pedro Mileo

Portada: Juan Poré

Maquetació: Rafael Llopis Martí

Dibuixos: Pedro Mileo Calpe

Fotografies: Oscar Peris Gallego
Jose Vte Monserrat Tarancon
Arxiu propi

Col·laboradors: Manolo Fandos Gómez

Assessoria llingüística: Adrià Cabedo López i Xelo López Vidal

Impressió: Imprenta Rosell S.L.

Dipòsit legal: CS 57-2011

Difussió digital: www.drive
www.federaciofallesborriana.com
www.pigros.com

«El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2025»

Index

Contenido

Index	3
Salutació Junta Gestora	4
Salutació Presidents Infants	6
Cort d'Honor Falla Chicharro 2025	9
Andrea Dolz i Tornador.	10
Clara Mundina i Marmaneu	12
La Comissió.	14
Monument Gran..	18
Monument Infantil.	22
El nostre Himne	24
Agermanament Gaiata 9 L'Espartera de Castelló	26
Faller d'Honor	28
Moments fallers	30
Les mil cares de les Falles	38
El Plany	71
Els nostres col·laboradors	85

Salutació Junta Gestora

*Adrián Cuadros López
Representant Junta Gestora*

Estimats fallers i amics,

Enguany tinc el gran plaer de dirigir-me a tots vosaltres en nom de la Junta Gestora que s'ha encarregat enguany de dirigir la nostra gran comissió; un any que ha estat ple d'alegries, estima i sobretot d'una comissió unida amb els seus representants i que camina amb la mateixa direcció. Tots col·laboren amb la seua aportació, des del que busca el tractor, el que trau falla, el que ompli neveres, el que ven loteria, el que posa les taules per als paiportes, els que s'han tirat avant en les creus, el que trau propagandes, els que fan dinarots, els del llibret, els dels números o els que fan oposició... No aplegaríem molt lluny sense esta comissió!

En un any que començava difícil, vam aconseguir formar una junta, formada per tota mena de persones, d'edats, pensaments, i idees diferents, veterans o novells, homes o dones, però sempre units en el saber fer, els sentiments positius i el futur de la nostra comissió. Adrià, Pasqual, Rafa, Carme, Álvaro, Marta, Julián, Vicent, Alejandro i jo, només podem estar agraïts amb tots vosaltres per la vostra ajuda mostrada al llarg d'este any i la vostra consideració.

Tindrem magnífics monuments amb un gran artista, l'empresa Ilusión Artística, amb Juan Carlos Molés i Mar Padilla al davant, l'artista faller amb més guardons, tindrem bona música amb dos grups que estàvem desitjant ja fa temps, ja que contem en la comissió amb dos membres importants d'ells com són Vicent i Dani; no podem oblidar-nos de Nuria, l'artista que ens ha impressionat amb el seu gran dibuix per als fallers d'honor, hem tingut unes molt bones creus i encara ens queda la millor setmana de l'any.

Comptem al nostre costat a Lucía i a Vega, les nostres presidentes infantils, que ens han acompanyat en tot -deixant el nom de Chicharro ben alt-. Elles, al costat dels xiquets de la nostra falla som com les traques i els boletons, que per on passen fan soroll, aprenent perquè el dia de demà siguen ells els que porten açò endavant. Junts hem format un gran equip al llarg d'este any, que al principi semblava molt llarg, però que ben aviat acabarem en el més alt, pareixen-mos curt i tot.

M'agradaria expressar, el nostre gran agraïment i consideració a Clara i Andrea, les dos falleres que han passejat per tot arreu la seva immensa alegria i el seu cor faller i chicharrer. Són com música que al compàs del nostre himne van ballant sense parar. Clara, fallera....fallera..., que després d'un parèntesi per a estudiar pel món, tenia molta il·lusió en tornar a ser protagonista d'esta gran festa; Andrea, que a força d'insistència ha pogut tornar a gaudir del que du ficat-se el vestit regional i lluir per tot el poble com ella es mereix. Gràcies a elles i les seues famílies, el 2025 es convertirà en un exercici que està aconseguint unir-nos a tots en la gran família que som i tirar endavant una falla que segueix estant molt viva.

D'ací a poc, entrem en la gran setmana de la nostra festa, on tota Borriana, plena de foc, música i pólvora, recorren els carrers de la nostra ciutat, omplint-ho tot d'una alegria permanent.

Pel que hem comentat abans i per més coses que farien la salutació massa llarga, la nombrosa Junta Gestora us desitja unes bones falles i que xaleu tot el que pugueu i més. Visca la Falla Plaça Chicharro!

Salutació Presidentes Infantils

Falla Ch...

Salutacions a tots els Xixarrers i Xixarreres . Aquest any tenim el privilegi de ser les presidentes infantils de la Falla Plaça Chicharro 2025. Com a presidentes infantils tenim el reconeixement de representar la nostra falla en tots els actes fallers, una missió amb molta responsabilitat i que ens ompli d'orgull cada vegada que acudim. En estes línies tenim la possibilitat i l'honor de dirigir-nos a vosaltres, els fallers i falleres d'esta comissió, des de la nostra posició de presidentes infantils. És difícil escriure un saluda sense caure en "típics tòpics", però la veritat és que hi ha coses que per molt que es repetisquen, no perden gens de sentiment, com quan sona el nostre himne faller.

El moment en què el llibret arriba a les nostres mans, suposa el primer avís d'eixa mascletà que són les Falles. Comencen, a poc a poc i et van embolicant amb els seus sons i colors, i quan vols adonar-te'n arriba el terratrémol final i estàs gaudint com a Borrianenc/ca i fallera que eres, de la millor festa del món.

Ja estem ací de nou, curiosa la vida i curiós el món faller. Ja ha passat quasi un any des de la passada nit de la Cremà. Per què serà que a tots se'ns queda gravada la imatge de les últimes cendres resistint-se a desaparéixer? Pot ser perquè sabem que marquen el final de moltes sensacions, vivències, alegries, esforços... i que, inconscient (o conscientment, segons es mire) no volem que s'acaben mai. Paradògicament, eixe mateix record és el que ens dona forces per a fer que un nou monument ocupe enguany el seu lloc. Un lloc privilegiat, el lloc on la nostra Falla Plaça Chicharro un any més s' exhibeix al centre de la nostra ciutat.

Estem segures que deixarà bocabadadades a tots les persones que vinguen a Borriana i s' aturen al davant del nostre monument. Un monument que simbolitza tot un any de treball, il·lusions, somnis i esperances que esperem es complisquen i, sobretot que poguem gaudir-les amb tots els Xixarrers i Xixarreres i com no amb tota la gent que vol compartir i gaudir amb nosaltres, la nostra magnífica festa.

Per això, des d'aquestes línies volem agrair a tots els comisionats de la falla. A les nostres falleres, Andrea i Clara, que de segur serà un any meravellós per a elles i també per a nosaltres i per a totes aquelles persones que senten la festa fallera els quals fan possible que la Falla Plaça Chicharro continue endavant any rere any.

No volem tancar aquest saluda sense parlar de totes les persones que són necessàries per al perfecte funcionament de la Falla, d'eixa Junta Gestora que enguany encapçala la direcció de la falla. Mil gràcies a tots i a totes.

Moltes gràcies a tots i vos esperem!

Bones Falles

Les Presidentes Infantils 2025

Vega Pans Francisco i Lucía Olivas Felis

*Cort d'Honor
Falla Chicharro
2025*

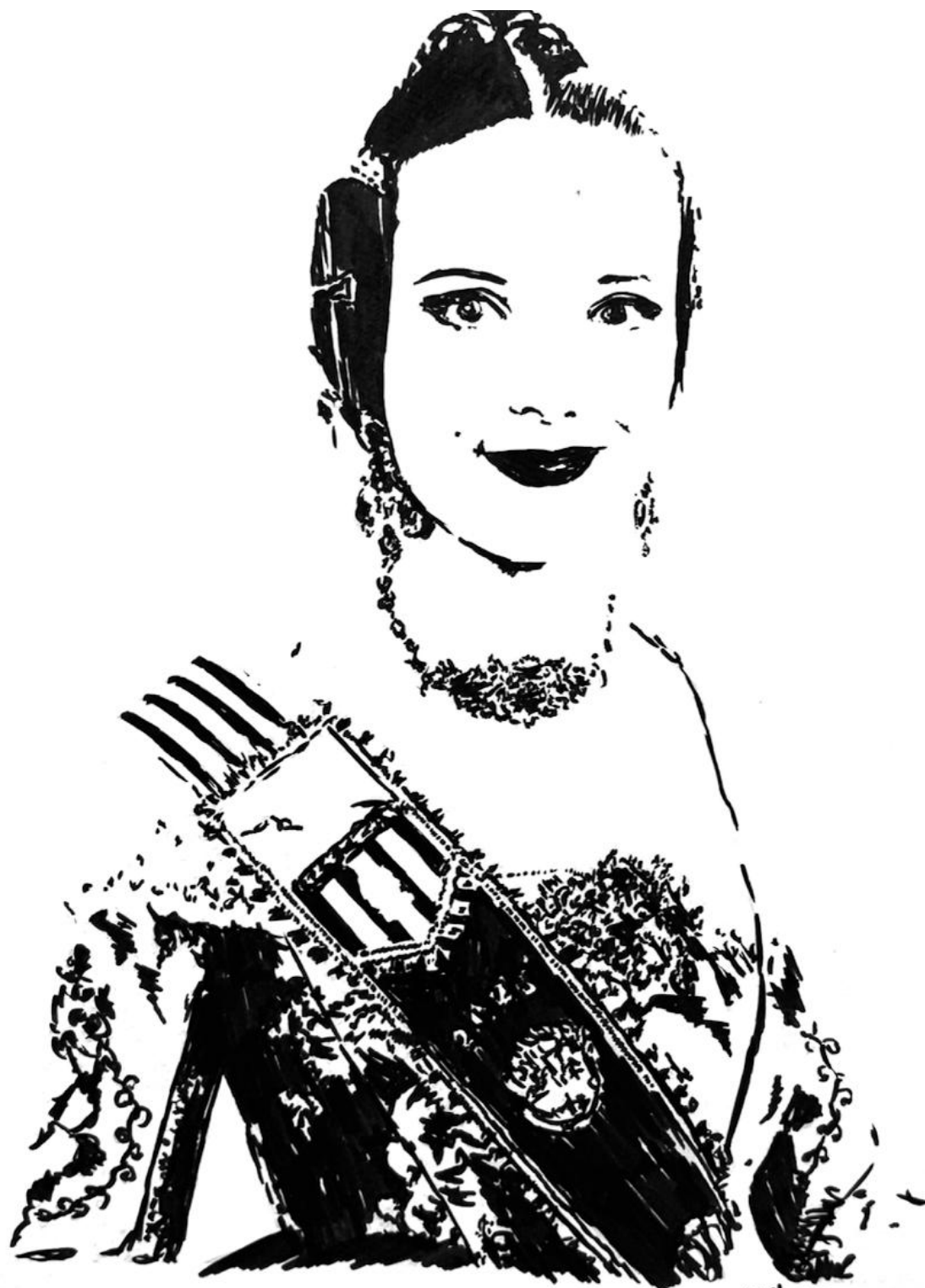
Andrea Dolz i Tornador

Cort D'honor 2025

Falla Chicharro

Clara Mundina i Marmaneu

Cort D'honor 2025

Falla Chicharro

La Comissió

COMISIÓ ADULTA

Junta Gestora: Adrián Cuadros Lopez, Adrià Monferrer Garcia, Alejandro Carreguí Cerezo, Vicente Ferrer Figuerola, Álvaro Moles Llacer, Marta Casanova Peixo, Carmen Valls Andrés, Julian Claramonte Picazo

Secretari: Pablo Sanchis Sanchis

Delegat loteries i casal: Pascual Tormos Arnandis

Delegat Monuments i pirotècnia: Rafael Llopis Martí

Delegat Llibret: Pedro Mileo Calpe

Delegat falleres: Claudia Monfort Carratalá

Delegat carpa: Vicente Ferrer Figuerola

Delegat manteniment: Isidro del Olmo Sales

Delegat música al carrer: Adrià Monferrer Garcia

Delegat música a l'interior: Alejandro Carreguí Cerezo

Delegat gastronòmic: Javier Vidal Moreno

Delegat de jocs de taula: Juan Julian Miguel

Delegat de comparsa: Juan Cabedo Muñoz

Delegada comparsa infantil: Lidia Branchadell Delgado

Delegat interiorisme: Julian Claramonte Picazo

Delegat arxius: Jose Vicente Monserrat Tarancón

Delegat estandart: David Vaquer Fandos,

Geòrgia Abaso Gómez, Oscar Albarrán Escrig, Joaquin Albarrán Honorato, Mª Dolores Ballester Ferrandis, David Barea Ramos, Juan Jose Belles Abella, Maria Jose Bernat Gaya, Marta Bernat Navarro, Manuela Bertomeu Moreno, Jorge Blasco Clofent, Vicente Bonet Bracerós, Mariola Borja Ochando, Noelia Borrás Pi, Juan Bautista Bort Broch, Miriam Bort Gimeno, Mario Bort Ramos, Lidia Branchadell Delgado, Patricia Branchadell Delgado, Pablo Bravo Muñoz, Silvia Angeles Broch Rull, Vicente Burdeus Falco Isabel Burdeus Varella Liliana Burdeus Varella, Adrià Cabedo Lopez, Marc Cabedo López, Lola Calvo Moles, Fco Vicente Canuto Montoliu, Mercedes Carbonell Uso, Lara Cardet Maria, Julia Carratalá Rios, Alejandro Carregui Cerezo, Juan Claramonte Llopis, Alejandra Cuadros Romero, Luis Darás Traver, Maria Dolores Delgado Alonso, Susana Diago Taberner, Vicenta Dolz Fontelles, Isabel Domènech Sabater, Victoria Domingo Blasco, Esther Dualde Ballester, Alejandro Dualde Soldevila, Remei Escrig Castriello, Manuel Fandos Gómez, Cristian Fandos Ventura, Rosa Felis Peris, Yolanda Fernandez Bermudo, Vicente Ferrer Hernandez, Jose Flor

Doñate, Cristina Flor Rufino, Marc Flor Rufino, Diego Forcano Llacer, Lorena Francisco Muñoz, Olga Freixes Sancho, Ruben Garcia Almeida, Sandra Garcia Claramonte, Vicenta Gema Garí Castrillo, Alfredo Garí De Alba, Nany Gascó Ayala, Lucia Gómez Beamud, Oscar Griño Pérez, Jose Angel Hernandez Sanchez, Jose Ernesto Lopez Sanz, Juan Llopis Carceller, Viki Llopis Carceller, Vicent Llopis Claramonte, Vicent Llopis Diago, Carmina Llopis Marti, Monica Marin Monsonis, Mariola Marmaneu Gonzalez, Jesus Martinez Fernandez De La Camara, Samuel Martínez Gómez, Ana Martínez Ros, Maria Mata Casero, Manolo Melchor Llombart, David Moles Franch, Álvaro Moles Llacer, Adrià Monferrer Garcia, Paula Monfort Capella, , Mª José Monsonis Nebot, Jorge Monsonis Sanchis, Patricia Monzonis Fortea, Lorena Moreno Rosell, Sergio Mundina Navarro, Ilie Dan Muntean, Mirela Muntean, Carlos Musoles Palau, David Olivas Masip, Lolin Palomero Marco, Vicente Francisco Pans Zurera, Javier Pastor Ramos, Ximo Piles Ferrer, Javier Piñeiro Membrado, Ernesto Piquer Arnandis, Florentino Poveda Leon, Vicente Javier Ramos Pons, Nuria Reguart Segarra, Sofia Riego Fandos, Carla Robles Velasco, Laia Roig Palau, Adrián Rosado Hernández, Carmen Pilar Rufino Bey, Carla Saez Gracia, Toni Sancho Buenaventura, Angeles Segarra Rico, Juan Serrano Mata, Cristina Soler Cerisuelo, Esteban Soriano Llidó, Eduardo Soriano Rodero, Berta Sorolla Carbonell, Maria Jose Tornador Orosia, Carlos Traver Garcia, Sara Maria Uría Gil, Estefanía Valls Andres, Conchin Varella Moliner, Rosana Ventura Jiménez, Reme Veral Borja, Rafael Vicent Llop, Paloma Vicent Marti, Leonor Villach Porcar, Montse Villanova Calatayud, Victor Zaragoza Abad

Comissió jove

Sofia Abaso Serra, Jorge Alegre Ventura, Andrea Angullo Uso, Mar Ania Heredia, Paloma Aragó Medina, Almudena Bachero Font, Marc Barea Borrás, Maria Beganu Alexandra, Marina Beltran Palmer, Paula Beltran Palmer, Adriana Bodi Francisco, Natalia Borrego Hernandez, Sara Bustos Ortells, Carlos Cabedo Burdeus, Alexandra Calleja Garcia, Anna Canuto Ventura, Jordi Canuto Ventura, Jorge Capdevila Tornador, Joan Casino Caballer, Diego Conde Barreda, Miguel Crouseilles Estrada, Lucas Cuadros Garcia, Pepe Del Rio Dosda, Gabriel Del Rio Dosda, Pepe Dols Marti, Claudia Dolz Tornador, Pablo Donet Franch, Bosco Dualde Bertomeu, Marta Falomir Felip, Paula Fernandez Cana,

Carla Ferrer Figuerola, Elena Ferrer Monfort, Carmen Franch Bonet, Joan Garcia Bou, Bea Garcia Carratala, Maria Garcia Cruz, Vera Garcia Gomez, Natalia Garcia Mora, Maria Gari Uria, Sara Gari Uria, Jose Martin Gaya Tur, Rocio Grau Monfort, Eric Guerola Barruguer, Maria Guerola Piquer, Blanca Guiral Garcia, Daniel Hernan Barres, Marta Herrero Navarro, Miguel Izquierdo Gila, Hugo Jimenez Martinez, Sergi Julve, Diago, Jaume Lopez Julio, Carlota Lopez Leal, Paula Lopez Valls, Vicente Llopis Dosda, Carlos Llopis Miravet, Marta Llopis Valls, Claudia Marti Cano, Jorge Martinez Carbonell, Ainhoa Martinez Salvador, Rocio Melchor Cardet, Ramon Mileo Dolz, Alvaro Miralles Ramos, Paula Miralles Ramos, Alejandro Moles Casanova, Jorge Monferrer Vicente, Carlo Monfort Sabater, Carmen Monsonis Llopis, Maria Jose Monsonis Llopis, Nuria Mora Uso, Anna Mota Franch, Paloma Muñoz Personat, Carmen Oliver Chorda, Mario Pans Francisco, Aitana Pastor Monsonis, Rodrigo Peña Martinez, Anya Perez Monzonis, Sofia Perez Sotomayor, Jorge Peris Fortalet, Claudia Peris Sanz, Rafa Petit Marin, Vicente Petit Monfort, Claudia Pi Hernandez, Adrian Piles Bort, Teresa Piñeiro Soler, Alexia Piquer Broch, Teresa Poveda Ballester, Juanjo Ramos Canos, Marcos Ramos Canos, Alejandra Ramos Veral, Daniela Reig Bou, Daniel Remolar Gimeno, Marcos Requena Martí, Xavi Rios Aranda, Lola Rios Saborit, Pepa Rios Saborit, Victor Ripolles Torralba, Teresa Ruano Porras, Blas Saborit Llombart, Ana Sancho Villach, Carmen Sanmartin Garcia, Irene Saura Lopez, Anna Serrano Daras, Daniel Silles Marin, Pablo Silles Marin, Carlos Soler Arroyo, Ingrid Soriano Gomez, Laura Soriano Gomez, Graciela Soriano Monfort, Pablo Torralba Gimeno, Vicente Uso Ballesteros, Marc Uso Valles, Alvaro Verche Grifo, Javier Vidal Dualde, Clara Viñes Carda, Clara Vives Canuto, Mar Zaragoza Gasco

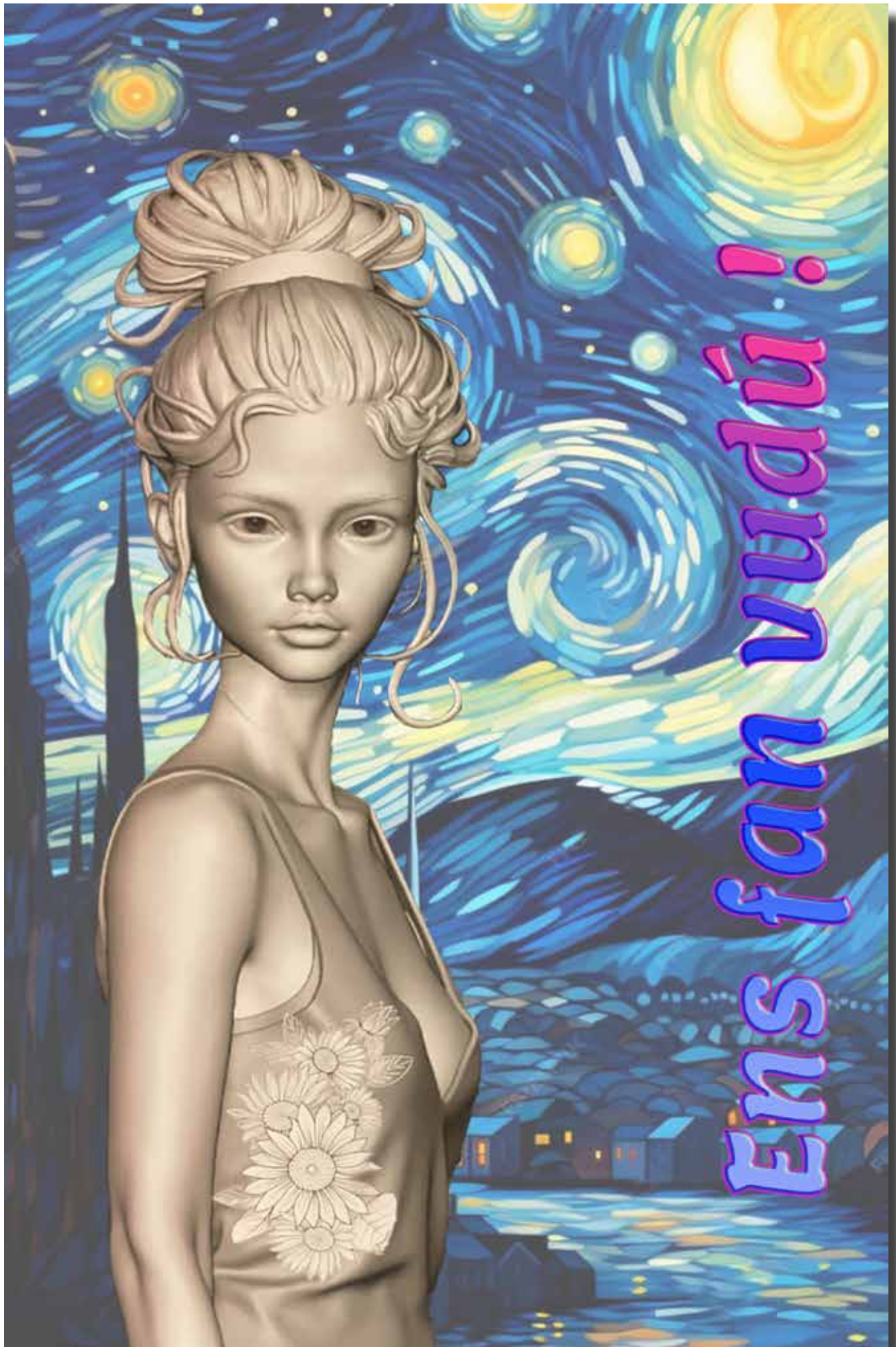
Comissió infantil

Jordi Alós Calvo, Lola Alós Calvo, Carla Artana Robles, Noa Barea Borrás, Lucía Belles Navarro, Sara Bort Martínez Teresa Bort Oltra, Candela Clausell Burdeus Francisco Clausell Burdeus, Inma Del Olmo Casalta, Lola Del Olmo Casalta, Marcos Fandos, Vicent, Marina Fandos Vicent, Ferran Garcia Moreno, Aitana Martinez Carbonell, Lucía Olivas Felis, Vega Pans Francisco, Daniella Pérez Monzonis, Angela Piles Bort, Cesc Rosado Branchadell, Alba Sabater Mata, Sergi Sabater Mata

Monument Gran

Lema: Ens fan Vudú!!!

Artiste: Ilusión Artística SL

Crític: Pepe Esteban Bernat

Vudú a tot el valencià

De vox i regidor cultural
és bon mascle espanyol,
i als calçotets du Espanya
fent vudú a qui no el vol.

Repantigat en camiseta
i tocant l'ou a l'esquerra,
ara li traurà la llengüeta
a la cultura de la terreta.

Qui ara regeix cultura
i al valencià no l'ajuda
deuria estar a l'altura
i no dur una andalusa.

Vudú de D.Bosco a Chicharro

Dimoni federat Salvador
manejan uns ninotets
fa un vudú de plantador
i tots li voten per decret.

En el passeig Joan Bosco
es jutjarà un monument,
i abans per gran i ara per menudet
Chicharro s'endurà rosco.

Vudú a l'equip de govern

Per parlar i fer publicitat
no s'inicien els projectes,
i el vudú s'ha fet realitat
acabant herència d'altres.

Es llarga com l'hetxicera
la llista escrita i promesa,
i si només posen cap idea
la llarga ficció serà eterna.

Vudú de Chicharro a jurats

Xixarro banyut i apallissat
farà vudú a tots els jurats,
i si la qualitat és important
el beuratge serà ben atinat.

Falla Chicharro

Hui li busquen el defecte
els jurats de disset falles,
i com el beuratge beguen
primer premi a nosaltres.

Vudú a l'Arenal

De xaval i més tard jove
anava a jugar a l'Arenal,
i he crescut ací esperant
una solució per al poble.

Cinc dècades han passat
de la mort de qui dictava,
i hui que som democràcia
l'Arenal està com estava.

El canyaret quan estava
recorda el temps passat,
i res feia qui governava
que ací queda retratat.

Vudú de Local a Chicharro

La Local vudú ens ha fet
enduent-se a les falleres,
i donant-nos carabasses
de Chicharro no vol ser.

S'ha trobat una mà negra
que a les de la falla LI DIA;
com la local busca fallera
si fas vudú seràs recollida.

Vudú de veïns a polítics

Farà vudú la ciutadania
a qui viurà de la política
rodant i rodant cada dia
i fallant més que caldria.

És com un circ de la fira,
i reunits a casa de la vila
si l'acord polític no arriba
anirà rodant tota la vida.

Vudú a la marca Borriana

Dime espillet; és Borriana tan
galana com la capital coronada
de plana baixa sent reina com
és Letizia?

I li diu un enfadat espillet; farà
molts anys ho seríeu, però hui
l'espillet no li veu indústria,
taronja i turisme.

Monument Infantil

Lema: Anem al circ?

Artista: Il·lusion Artística S.L.

Crític: Pepe Esteban Bernat

Benvingut i benvinguda
a la màgia i somni nou
del món on tot es mou
i es gaudeix l'aventura.

Els xiquets i les xiquetes
podeu assistir al nou circ
a la plaça de les placetes
i a Borriana lloc distingit.

És un circ molt xixarrer
a l'emplaçament faller,
i farà la gloria i primer
si s'actua a gran nivell.

Acompanyarà este circ
nostra fira de sant Blai,
la fira i lloc més divertit
on el risc es farà esglai.

Vas de manera diferent
amb un transport antic
que als vells es fa goig
i als joves passar-ho bé.

Com la vida pega voltes
també tindrem la "noria"
on et mareges si rodes
i si baixes rius de joia.

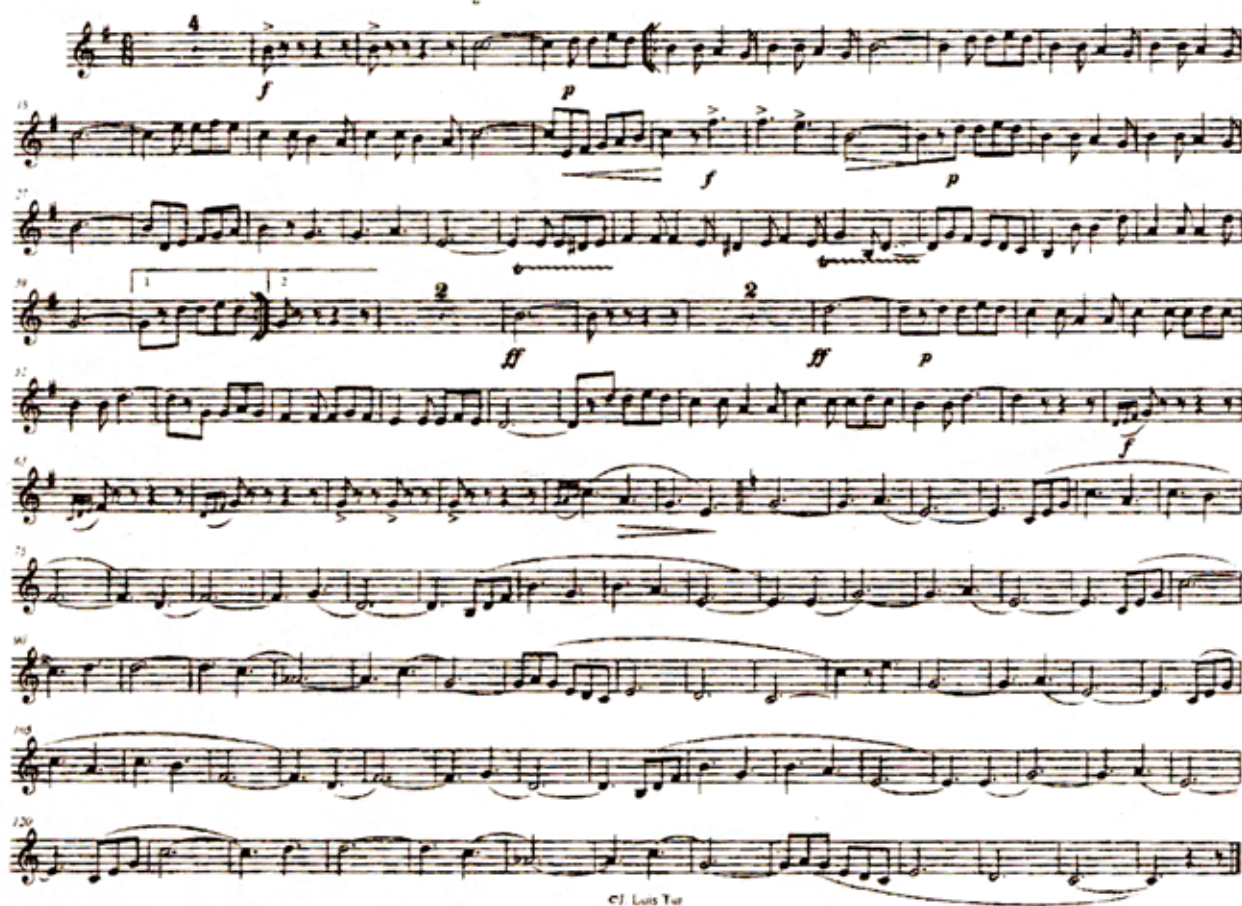
El circ farà l'homenatge
a uns personatges grans
que vivint ja molts anys
venen del curtmetratge.

I no cal pensar-ho més
veniu a visitar-nos ara
a la nostra falla i plaça
quan s'acaba el febrer.

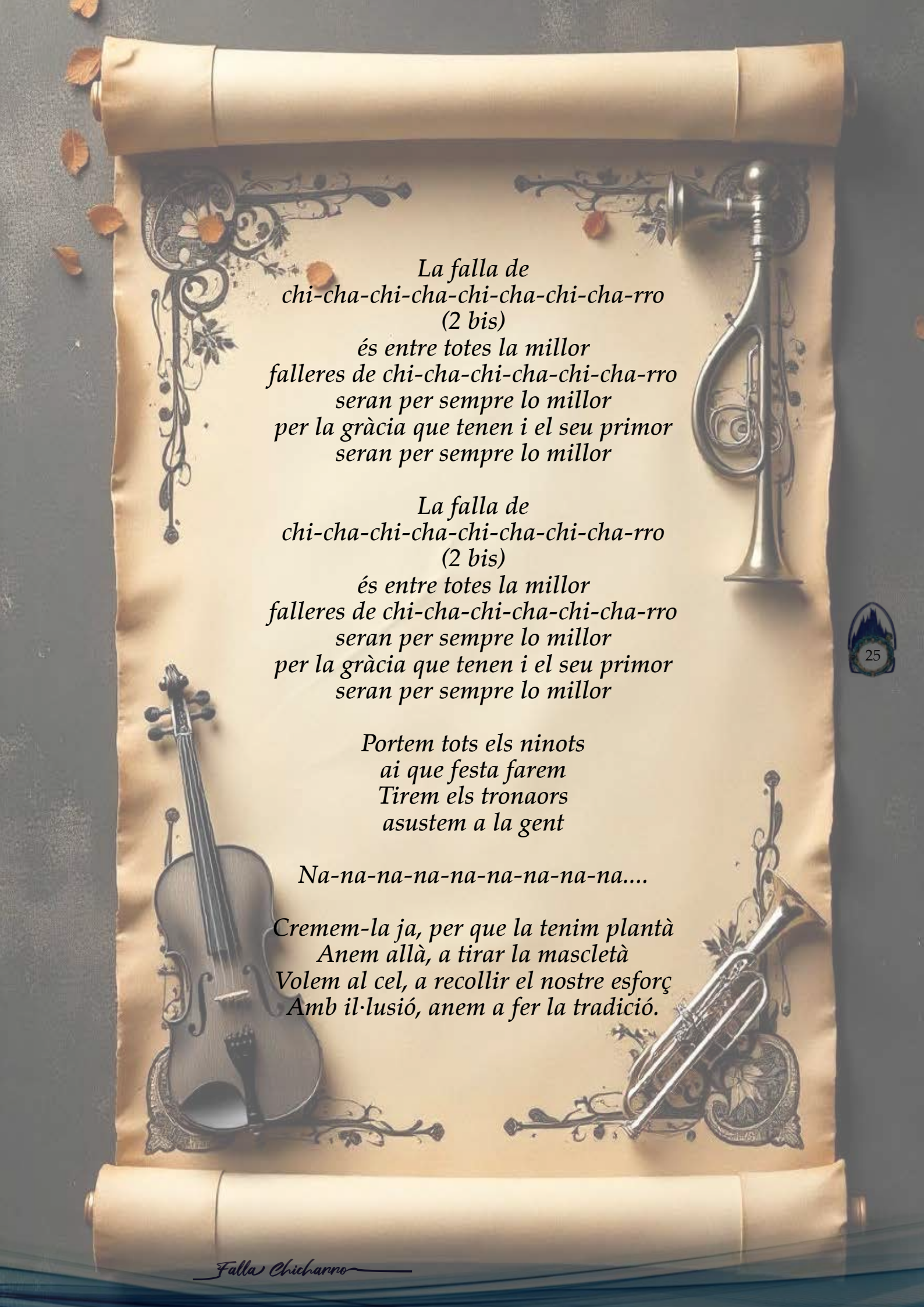
El nostre Himne

Títol: Club de Amigos de Radio Andorra; (pasodoble-marcha); Martín Alonso. Los tenientes: (marcha militar, Manuel Celdrán; arreglados e instrumentados por Martín Alonso.

<i>Fecha de publicación</i>	1966
<i>Descripción física o extensión</i>	25 partes
<i>Dimensiones</i>	25 cm
<i>Depósito Legal</i>	M 8238-1966
<i>Participantes:</i>	Celdrán Riquelme, Manuel (1901-1988) Alonso, Martín (1916-1995)

*La falla de
chi-cha-chi-cha-chi-cha-chi-cha-rro
(2 bis)*

*és entre totes la millor
falleres de chi-cha-chi-cha-chi-cha-rro
seran per sempre lo millor
per la gràcia que tenen i el seu primor
seran per sempre lo millor*

*La falla de
chi-cha-chi-cha-chi-cha-chi-cha-rro
(2 bis)*

*és entre totes la millor
falleres de chi-cha-chi-cha-chi-cha-rro
seran per sempre lo millor
per la gràcia que tenen i el seu primor
seran per sempre lo millor*

*Portem tots els ninots
ai que festa farem
Tirem els tronaors
asustem a la gent*

Na-na-na-na-na-na-na-na-na....

*Cremem-la ja, per que la tenim plantà
Anem allà, a tirar la mascletà
Volem al cel, a recollir el nostre esforç
Amb il·lusió, anem a fer la tradició.*

Agermanament *Gaiata 9* *L'Espartera* *de Castelló*

Presidenta
Raquel Tárrega
Castell

Madrina
Alba Fajara
Albalate

Madrina Infantil
Marta Ferrando
Abellán

Faller d'Honor

ARTISTA: Nuria Vicent

Núria és una jove natural de Borriana, recentment graduada en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València. Al llarg dels seus estudis va estar becada per a estudiar arts un any a Itàlia, en la Accademia di Belle Arti di Napoli.

La seua vocació per l'art comença des de ben menuda, ja que des de molt primerenca edat va mostrar fascinació per la pintura i la música. Per això, va decidir centrar la seua carrera acadèmica en ambdós estudis. Pel que fa a la música, va aconseguir el grau professional en l'especialitat de clarinet, i sobre les arts plàstiques el grau universitari de Belles Arts. És ara, al finalitzar els seus estudis, quan està descobrint la seua obra en profunditat.

A més a més, ha realitzat cursos de formació de disseny gràfic, fent encàrrecs d'art multimèdia. Al llarg de la seua trajectòria ha pogut realitzar diverses exposicions col·lectives a la Universitat Politècnica de València i a la

Accademia di Belle Arti di Napoli, entre 2022 i 2024.

Actualment, es troba cursant el màster de formació del professorat de secundària i realitza les seues pràctiques acadèmiques al col·legi Nostra Senyora de la Consolació de Borriana. Paral·lelament, compagina la seua formació docent amb la seua tasca com artista, rebent nombrosos encàrrecs.

La làmina tracta d'una composició que versa sobre la falla Plaça Chicharro. En ella es pot veure que s'unixen elements que ben bé descriuen a la falla com el campanar i la Caixa Rural de Borriana, lloc emblemàtic on es planta la falla. També s'observa l'escut antic de Borriana que representa la insígnia de la falla, i el foc de les sorprenents cremades de Chicharro.

Per últim, també apreciem l'ornamentació floral, fent honor a l'ofrena de la Mare de Déu de la Misericòrdia i a les delicades teles dels vestits de fallera.

Tècnicament podem veure que s'ha treballat amb l'aquarel·la sobre paper, combinant també el llapis de grafit i els llapis de colors.

Moments fallers

Falla Chicharro 2025

Pròleg

Les Falles és, sense dubte, una de les manifestacions festives i culturals més destacades del nostre país i més conegudes tant dins com fora de les nostres fronteres.

Aquesta universalitat fa que hi existeixen tantes opinions o visions sobre les Falles, com persones puguem entrevistar i ja siguen gent integrada en les comissions falleres, habitants de la nostra terra que les viuen des de “fora” o estrangers que com a màxim han tingut l’oportunitat de conèixer-les pels mitjans de comunicació, cadascú tindrà la seva pròpia imatge d’aquest esdeveniment singular i magnífic.

Aquest any hem volgut dedicar aquest llibret a donar veu al més ampli ventall possible de persones perquè des de la seva absoluta llibertat opinen sobre allò que per a ells representen les falles o sobre com les veuen, ja sigui des de la distància o des de la més absoluta implicació.

Aquí trobareu articles de fallers i falleres, professionals dedicats en cos i ànima a aquestes festes, músics, periodistes, polítics, religiosos, gent de la localitat i altres que tan sols les coneixen des de la distància, perquè les Falles tenen tantes facetes, tantes formes de veure-les o viure-les que fins i tot aquí tan sols podem mostrar una gota en un oceà, però esperem que almenys serveixi de mostra sobre la importància que realment tenen.

Passeu, vegeu, opineu i, sobretot, esperem que gaudiu de l’experiència.

**Claudia Sabater
Llopis**

Reina Fallera de
Borriana 2025.

Fallers de la Falla Plaça Chicharro, em presente, sóc Claudia, i enguany m'han oferit l' oportunitat de dirigir-vos unes paraules en aquest llibret com a Reina Fallera del 2025.

Desde ben menudeta les falles han format part de la meua vida, però no va ser fins l'any 2009 quan la meua família i jo vam formar part de la Falla Societat Centro Espanya.

En ella guarde grans records, amistats i moments únics que han fet que l' estima per les falles cada volta fora més gran.

Mai oblidaré la il·lusió amb la qual aquella xiqueta es vestia de fallera.

Les falles per a mi són una festa que et regala persones que passen a ser família, moments especials i emotius que sempre recordaré, tradicions úniques que només trobem a la nostra ciutat i sobretot emocions que no es poden descriure.

I és per aixó que sempre vull formar part d'aquesta estimada festa que tant important és per a mi.

Per a finalitzar, vull convidar-vos a gaudir de la nostra festa, a emocionar-vos amb la música i el soroll de la pólvora i de fer de les falles del 2025 unes úniques i especils.

Una forta abraçada,

Soc Valèria, i enguany tinc la sort de ser la Reina Fallera de Borriana. Les falles per a mi, des de xicoteta, són diversió. M'agrada molt anar al casino, a la meua falla el Centre Espanya, a jugar amb els meus amics, tirar petards i fins i tot ajudar a realitzar creus o disfresses. Em divertisc ballant amb la xaranga quan la setmana de falles recorrem els carrers de la nostra ciutat.

M'encanta la cavalcada del ninot, des de xicoteta sempre he eixit disfressada en la comparsa i ja quan vaig ser fallera, pujar a la carrossa i tirar caramels és divertidíssim. També em diverteix vestir-me de fallera, en un mes de vida ja em vaig vestir per a realitzar l'ofrena als braços de la meua mare i des de llavors no he fallat cap any, m'agrada perquè amb el vestit regional em sent una princesa.

En resum, per a mi les falles són diversió, però l'any passat que vaig ser fallera major de la meua comissió pense que també són esforç, ja que els fallers de les comissions passen moltes hores dedicades a la festa perquè tot isca bé, els actes, les creus, les carrosses, el sainet...I no sols els fallers, són molts els oficis que treballen per la festa, indumentaristes, perruquers, músics, floristes, i com no els artistes fallers. I des de llavors les falles no sols són diversió, també són esforç.

I enguany, l'any que represente a Borriana i a les seues falles també són responsabilitat, tinc la sort de viure tots els actes en primera línia, però també tinc la responsabilitat de representar a les falles, la festa que tant vull i que m'han vist créixer.

Les falles són la millor festa del món, per això he de ser una bona ambaixadora fora de Borriana, però també he de ser una bona Reina en cada acte al qual acudisc, perquè soc l'espill on es miren tots els fallerets i falleretes de la meua benvolguda ciutat. He viscut la festa des de molt xicoteta, i si be encara ho soc, la visió de la festa per a mi ha canviat, però si he de definir les falles en tres paraules seria: Diversió, esforç i responsabilitat.

**Valeria Cuadros
Marco**

Reina Fallera Infantil
de Borriana 2025

**Jorge Monferrer
Daudí**

Alcalde de Burriana

Eterna Felicitat

No cal dir que per a mi les Falles són molt més que una simple festa, son eixe sentiment que ens recorre per dins i ens connecta amb les nostres arrels, amb els nostres avantpassats d'eixe foc faller que es convertix en essència de la nostra identitat. Una identitat que vas assimilant des de menut entre jocs al casal, mentre les mares cosien les disfresses per a la cavalcada del ninot.

És aprendre el respecte per les nostres tradicions en desfilant cap al teatre Paya com a cavaller acompanyant amb la teua fallereta per a imposar-li eixa banda tan desitjada.

Les falles són arribar a entendre que una comissió fallera pot ser com la teua segona família, un lloc on trobar refugi, amiat i suport incondicional. Germans amb qui compartir objectius, celebrar èxits i superar derrotes encara que siguen al ritme del "Mo l'han robat". És compartir amb els de casa la il·lusió de veure plantar la nostra falla, l'emoió d'ofrenar a la verge de la Misericòrdia o compartir abraços i llàgrimes amb la tristesa de la cremà.

Deia Peter Pan, que, per a poder volar, calia pensar molt fort en un record feliç, i tal volta això és el que serien les falles, maquines creadores de records feliços i on, cada un, pot tindre el seu.

A qui no se li ha dibuixat un somriure en la cara en eixir al carrer i respirar eixa olor de pólvora mentre tanques els ulls, o en despertar un matí sentint que s'estava colant entre els teus somnis eixe pasdoble que anuncia la recollida de les falleres. Qui no ha tingut l'alegria nerviosa en estrenar eixe vestit de Valenciana tan desitjat, o en veure a qui més vols, desfilant per primera vegada.

Com explicar eixe terratrémol d'emocions que provoca el final de la mascletà o l'inici d'una crema que anuncia que la festa acaba.

Les Falles són tot això tan difícil d'entendre, un tresor que ens uneix i ens identifica com a Burrianencs i valencians, són en definitiva eixe cúmul de sensacions i sentiments que ens fan sentir vius, feliços i orgullosos

I encara que cada any les falles siguen efímeres, eixe sentiment faller és etern.

La cara B de las fallas

No m'agraden les Falles. Matisse: mai m'he sentit implicat en tot el que envolta a la festa oficial de les Falles: casals, ofrenes, proclamacions, cavalcades i qualsevol altra manifestació del que envolta al ninot com a eix de la celebració.

Desconec a què es deu eixa total falta d'entusiasme pel ritual del foc que congrega tant de fervor i entusiasme. Vaig estudiar a València, la meua relació personal i acadèmica amb el **cap i casal** és fluida i constant, tinc família i amics en les nostres localitats falleres, com Borriana i Vall d'Uixò. Així i tot, em sent alié, fins i tot sent una mica de repulsa a l'olor de pólvora mesclat amb la suor i a l'afany d'ensenyorir-se dels carrers com si s'hagueren d'invadir, a les aglomeracions una miqueta gregàries entorn dels monuments, a la sensació de fritanga que ho embolica tot als carrers. Suppose que serà la visió d'un forà que no es correspon amb la realitat.

No obstant això, sí que tinc records fallers, bons records fallers. El que ocorre és que són de la cara B de les festes, de la València canalla, nocturna i de racons recòndits allunyats de les revetles majoritàries, dels pubs en carrers foscos del Carmen hui colonitzades franquícies del "take away", en les places Xúquer i Hondures i en Blasco Ibáñez més enllà de Manuel Candela.

En la meua memòria segueixen vigents imatges i sons d'aquell concert amb versions de Lou Reed i la Velvet (ací encara tenen cabuda les melodies de All tomorrow's parties i de Pale Blue Eyes amb el seu efecte lisèrgic), o d'aquell altre amb temes del rock amb arrels americanes dels Credence i dels Flying Brothers. I per supòsits eixes nits elàstiques de bars cervesers, amb companyies canviant, que comencen el dia amb mig litre d'orxata bé freda que cauteritza la ja defallent gola.

La pel·lícula del record continua en terrasses a mig dia, amb els cristalls foscos de les ulleres com a escut enfront de l'entorn, i un "sol que atordix i cega" machadiano que convertix l'escena en una vivència somnolenta i lànguida no exempta de foscos plaers renovats pel vermut, eixe entreson que acaricia l'epidermis i provoca un somriure.

I arriba la vesprada. Què fer? Per què, no? Als bous. En eixa graderia alta de sol assistisc al paseíllo de...triem, per exemple, la correguda de Antoñete, Faena, Paula, Pepe Luis....Parlem de rituals, esperpents, llum i sang, emocions trobades davant l'espectacle de l'art i la mort. La solanera es descamisa i clama anàrquica enfront de l'orquestra afinada de l'ombra on refulgen les agulles de corbata i les pintes de les falleres.

Amenaça de nou la nit. "Resta la Lluna, l'enigma. L'enigma?", que deia Estellés. En les galeries de la memòria rescate el que, reconec, m'ha captivat de les falles: la sensualitat exuberant, l'erotisme rutilant, la carnalitat desbordada per la figuració barroca, lamentablement ocults després de la temptació folklorista, l'obsessió per la coentor, la presència de sotanes i el tribut a algunes tradicions casposes i rànries. Quan s'aconsegueix despullar a la festa d'eixes vestidures -amb un pes excessiu-, s'accedix al que dona sentit al caràcter més valencià de la festa i desapareix el que Fuster descrivia com la nostra temptació constant cap al localisme. I ací sí, les Falles refulgen.

**Javier Vellón
Lahoz**

Degà de la Facultat de
Ciències Humanes i
Socials de l'Universitat
Jaume I de Castelló

Javier Moliner

Empresari,
Expresident de la
Diputació de Castelló

Les falles, més que una festa

Veig les Falles de Borriana com a molt més que una festa; són una explosió d'emocions que transformen la ciutat en un lloc ple de vida, colors, aromes i sons únics. Cada any, quan arriba març, l'aire s'ompli d'alegries, de records i de moments que es graven a foc en el cor dels qui les viuen. Les Falles són una vibrant simfonia de foc, música, vestits tradicionals i gastronomia, però en la seua essència, és una celebració de l'ànima col·lectiva d'una ciutat unida per la tradició i l'amor a la seua terra.

El foc, que consumix les falles en la nit de Sant Josep, és el cor simbòlic de la festivitat. Els monuments, elaborats amb destresa durant mesos, representen més que simples escultures efímeres: són el reflex d'un esforç col·lectiu, d'una dedicació i creativitat que s'esvaïxen a la calor de les flames. La Cremà, que marca el tancament de les celebracions, no és només un espectacle visual impressionant, sinó també un acte purificador que deixa després de si una sensació de renaixement. El foc, en la seua força i bellesa, es convertix en un recordatori que, a vegades, és necessari deixar anar el vell per a donar pas al nou.

Borriana es vist de llums. Els carrers, adornades amb banderoles i llums, semblen brillar amb una energia pròpia. Les falleres, amb els seus vestits de seda brodats a mà, caminen per la ciutat com a veritables obres d'art. Cada plec, cada detall de la seua vestimenta és el resultat de generacions que han transmés amb amor esta tradició. Els fallers, amb el seu vestit tradicional, se sumen a la festa, creant un mosaic de colors que reflectix l'alegria col·lectiva. Veure este mosaic faller és contemplar la història de Borriana, un poble que no oblida les seues arrels però que sempre està disposat a seguir avant.

La música, per part seua, és el pols que batega en el cor de les Falles. Des de la despertà, quan les bandes recorren els carrers a l'alba, fins a les xarangues que invadixen les places amb els seus ritmes festius, la ciutat s'ompli de melodies que semblen convidar a tots a unir-se al festeig. La música no és només un fons sonor; és la banda sonora dels records, dels moments compartits, de l'emoció que es desborda en cada racó. I quan sona la pólvora en la mascletà, el retrunyir de carcasses i masclets es convertix en un abraç sonor que unix a tots en una mateixa vibració.

La gastronomia també té un paper essencial en les Falles de Borriana. No és només associar la gana, és compartir moments amb amics, familiars i desconeguts. És l'excusa perfecta per a asseure's al voltant d'una taula i assaborir no sols els plats típics, sinó també la

companyia, el riure i l'emoció de saber que, en eixos instants, som tots part d'una mateixa celebració.

Les Falles de Borriana són una festa plena de vida, en la qual el foc purificador, el color dels vestits, la música que sona en cada cantonada i la gastronomia que ompli l'aire d'aromes ens recorden el que significa pertànyer a una cosa més gran que un mateix. Són dies de goig, de compartir, de recordar i de seguir avant, sempre amb l'esperit festiu de Borriana, que cada any renaix amb la mateixa força.

La primera falla

Rebre un encàrrec sempre resulta més agradable si qui t'ho demana és un bon amic des de fa prop de quaranta anys. En este cas, més que una comanda, es tracta, senzillament, d'una col.laboració per al llibret de falla que té vosté en les mans.

He de dir que la primera vegada que vaig vore una falla no va ser ni a València ni tampoc al poble on vaig nàixer, va ser, precisament, a Borriana.

Per aquell temps, el meu pare havia treballat com a comptable per al comerciant de taronges més important de València en la dècada dels quaranta i cinquanta, el senyor Pedro Monsonís, fill de Borriana. Les persones majors deuran saber de qui parlaré.

Encara que mon pare era, com jo mateix, nascut a Algemesí, el vincle amb Borriana era estret i de bona amistat amb alguns companys del poble.

Eixa relació va possibilitar que l'any 1962 descobrira l'enginy i la gràcia dels artistes fallers locals. L'artesania alhora de treballar unes figures plenes d'originalitat i d'imaginació, per a plasmar en perfecta sintonia creativa la sàtira i la crítica quotidianes, em van captivar per sempre.

Les falles són tradició, festa i cultura: tot al mateix temps. El nostre caràcter, la manera de ser i viure dels valencians es manifesta en la falla, com també la llengua. El valencià és el nostre tresor més preat que està present en cadascuna de les figures de la falla. La llengua representa la identitat del nostre poble, com el ninot és l'essència del monument faller.

Hui, després de tants anys, seguisc contemplant i admirant les falles que evoquen l'inici de la primavera; un cicle que es repetix, any rere any, per tal que la festa continue plena de vida, gràcies a l'esforç i el treball de la comissió.

Visca la Falla Chicharro i visca Sant Josep.

Joan Asensi

Ex-cap de premsa de
l'Acadèmia Valenciana
de la Llengua i
periodiste

Mes que una festa, un sentiment

**Paloma Boix
Bort**

Regidora de Falles i
Presidenta executiva
de Junta Local Fallera

Més que una festa, un sentiment” és la frase que defineix el que són, per a mi, les Falles. Un sentiment que batega al meu cor i al dels meus familiars més propers.

Que el meu primer regal de Reis, quan no arribava a un mes de vida, foren unes pintes, que la cançó de bressol fora l'Himne Regional, jugar a falleres o fer excursió a València amb l'avi Ramón a una mascletà i a veure les falles d'especial, són detalls que han marcat les meues arrels i han fet que els lligams amb la millor festa del món siguen més grans, encara.

Des de ben menuda, el calendari ha estat marcat per esdeveniments fallers, on les exaltacions de les reines falleres de Burriana, la presentació de la meua comissió, les cavalcades del ninot i, per descomptat, la setmana fallera gran, han sigut clau per a agafar vacances o tornar a la terreta quan he viscut fora d'esta; o el dia de la telefonada i de les exaltacions de les FMV, fer quedada i fer una porra amb qui creus que seran les màximes representants i quins colors seran els escollits per als seus espolins oficials.

No hi ha conversa a casa en la qual no es parle de falles, ja siga d'un acte, d'indumentària, de monuments o de noves idees per a continuar engrandint la festa de les falles. És molt difícil descriure el que són les falles; per a mi, ser faller és un estil de vida, perquè les falles són molt més que festa, per això som patrimoni immaterial de la humanitat. Les falles són cultura, són art, són pólvora, són indumentària, són música, són gastronomia, són persones com les que formen la meua comissió, les quals s'han convertit en la meua segona família.

És un privilegi per a mi dir que SOC FALLERA, poder entrar en un taller i contemplar el procés de creació del monument, compartir impressions amb fallers de diferents comissions o conviure i fer germanor amb altres municipis fallers. Per això en estos moments, amb el càrrec que exercisc, done les gràcies per poder gaudir de les falles des d'un altre lloc, un orgull carregat de responsabilitat pel qual dia rere dia treballe i em fa cada dia estar més segura de la bona decisió que varen prendre els meus pares i, Mauro i jo hem pres, fent que Bosco i Carmen, els nostres fills, transmeten este sentiment i compartir la seua emoció quan senten les mascletades, es visten de regional o baixen al casal, és un regal inigualable.

Gràcies, fallers, per mantindre la flama encesa, per fer que esta meravellosa festa continue viva! Les Falles, més que una festa, un sentiment!

Les mil cares de les falles

La falla... és un sentiment, una afició, de vegades quasi una devoció, és l'expressió de l'amor a la nostra terra, a les nostres tradicions, a l'esperit de renàixer i renovar-se per tornar a començar. Són quatre dies de festa per alguns, però tot un any per al faller de veritat.

Tradicions, traques, masclets.... i treball, molt de treball, moltes hores perdudes, o millor dit, invertides dins del casal.

Satisfacció per la feina acabada, alegria al sentir el soroll de la música al moment de desfilar.

La indumentària, la pirotècnia, la sàtira i l'enginy, la literatura festiva, el cremar per a renàixer...

Per tot açò gaudim d'esta festa que ha anat arrelant al llarg de tota la nostra Comunitat i que per important, fa ja uns quants anys, va ser reconeguda com festa Patrimoni de la Humanitat.

Esta festa, és la més bonica que mai es poguera crear.

Salvador Domenech

President Federació de Falles de Borriana

Germanor és un sentiment

Les festes del foc sempre han estat vinculades a la meua vida. Som mediterranis i com a mediterranis que som la mar i el foc sempre van units, ja que sempre són la unió perfectes per això les festes del foc són molt importants que per a poder comprendre els nostres costums i tradicions, per a mi les falles són un referent del foc les visc amb intensitat ja que en elles he conegut gent meravellosa que compartixen el foc com a forma de vida.

Amb algunes diferències entre elles, per això ens fan tan especials. Molta gent no entén allò de l'art efímer però és una manera de mostrar la nostra mediterraneïtat. Si ens situem en tantes poblacions que viuen per a i per al foc ens trobem una població de Castelló, estic parlant de la població de Borriana, que ha fet de les falles una manera de festejar eixa transició de passar de l'hivern a la primavera amb els seus monument, les seues gents, la pólvora, la seua ofrena de flors que per sort he compartit molts anys amb ells i que segur seran molts més i com no. la seua crema La que ens unix a una de les tradicions més boniques. El foc.

Manolo Lozano Morales

Foguera Baver Els Antigons

**David Olivares
Cortés**

President de la
Federació de les
Fogueres de Sant Joan

Si traçarem una línia recta entre Alacant i Borriana mesuraria una mica més de 175 quilòmetres. Una distància que s'allarga un poc si pensem en un viatge per carretera i que, sens dubte, s'acurta moltíssim si parlem de sentiments.

Borriana és, des de fa anys, eixe lloc al qual tornar quan necessite riure a riallades, gaudir de la vida i aprendre d'amics festers. Borriana, les seues Falles i les seues gents. Una combinació meravellosa que em té enamorat. No tinc paraules per a descriure com em sent cada vegada que vinc a estes terres, ja siga durant les seues festes falleres o en qualsevol altre moment de l'any. I això és perquè quan un torna a casa, no és necessari afegir res més. Potser eixa és la millor descripció que puc trobar per a definir els meus sentiments: anar a Borriana és com estar a casa.

Però no soc l'únic que té eixa sensació. Estic convençut que si preguntàrem a qualsevol alacantí (especialment si és foguerer) què opina sobre vosaltres i les vostres festes de març, ho tindria claríssim. Sou acollidors, entregats, amables i sincers. Grans festers que fan que qui us visita quede enganxat a vosaltres. Sou eixa festa germana que tothom hauria de tindre.

Sentiments? Veieu que fàcil és justificar que la distància entre Borriana i Alacant és inexistent quan parlem de Fogueres i Falles? No hi ha distància encara que la conversa es produïska per telèfon o whatsapp. Sou eixa sensació meravellosa que es té en retrobar-se amb un amic que no veus des de fa mesos però sembla que us hàgeu vist ahir a la vesprada.

Gràcies per ser com sou. Gràcies per obrir-me les portes de les vostres cases cada vegada que sorgix l'oportunitat. Gràcies per fer que Borriana i Alacant, Falles i Fogueres, seguisquen connectades amb el cor.

Agraïsc al meu bon amic Pedro Mileo i als membres de la Falla Chicharro de Borriana, l'oportunitat d'escriure este article per al seu llibre faller.

De tots és sabut que en el Llibre dels feits (Crònica del Rei Jaume I), es compta com les tropes portaven torxes (falles) per a il·luminar-se; terme per a referir-se a les fogueres que s'encenien en les festes patronals.

No perdem de vista que estes festes de Falles, són anomenades festes josefinas, ja que són en honor de San José, patró dels fusters. El gremi dels fusters, solien cremar la vespra de la festa del seu patró, els encenalls i andròmines velles, fent així neteja dels tallers de fusteria.

Unint falla i cremá, sorgixen les extraordinàries festes i monuments fallers, que la seua ressenya més antiga, data d'un protocol notarial de 19 de març de 1777.

Esta breu introducció, em servix per a unir-me a tots vosaltres de la Falla Chicharro, en l'alegria i el treball que realitzeu al llarg de l'any. El felicitar l'artista faller, que és un element important en estes festes; la bellesa d'una falla, al costat de la sàtira i l'humor en els textos que expliquen el sentit de la falla, fan que per un moment riguem i reflexionem sobre el sentit de la realitat que ens embolica.

L'humor que no ofén és sa i eixampla d'alegria el nostre cor. Després veiem com la nit de S. José, tot queda reduït a cendres per eixe foc, que té també un sentit purificador.

Us convida a traure a la cremá tot allò que en la nostra vida no és coherent amb el que som, pensem i creiem. I després a començar de nou, sempre tindrem noves oportunitats, amb les quals manifestar la nostra bellesa interior i la nostra solidaritat amb els quals ens envolten.

Una vegada més la meua felicitació a la Comissió de la Falla Chicharro i a les seues falleres, i a quants formen part de la vostra comisió

Al Patriarca San José us encomane.

Bones festes a tots.

**Joaquín
Guillamon**

Prior de la Basílica
de Lledó de
Castelló

**Jose Pascual
Ibañez "Pepet"**

Artista faller

Les meues falles

Les falles les veig molt mal de diners per la crisi, nosé si per les ganes de treballar de la comisió o per el govern, que no ajuda a plantar millors falles. A dia de hui, els diners cubreixen els gastos de festa, carpa... i no en el monument com antes.

Com artista fallero, vos puc contar la primera falla que vaig plantar. Vaig començar sacrifican-me en pocs diners, quan el meu germà, Juan Pascual, en 1961 va ser president de la falla Barri d'Onda, i me va demanar que fera la seua falla. No tenia massa experiència per a començar a fer una falla jo asoles, entonces vaig parlar amb el meu altre germà, "Angelillo", que també li cridaven l'atenció les falles, encara que tampoc tenia ni idea de fer una falla, jo tenia algo d'aprenentatge perquè pintava ninots i me fixava. Vam fer la falla mentre jo estava fent la mili a Castelló. Saltava la valla i amb una bicicleta que tenia amagada baix d'un taronger, anava per les nits al taller. Ahí va ser el meu naixement com artista fallero. Desde ahí he anat amunt com l'espuma.

Una de les falles més importants que he fet, va ser la falla "Els set pecats capitals" per a Convento Jerusalén l'any 1975, que vaig obtindre el segon premi.

Sense les falles, jo tenia ofici d'electricista, encara que també m'haguera dedicat a pintar cuadros per a exposicions, sempre m'ha cridat l'atenció.

Jo he viscut de les falles i per les falles. De les falles, perquè m'han donat diners, però per les falles perquè m'he volcat completament a elles. Hui tenen la ventaja de que les falles són patrimoni material de la humanitat.

Complicació he tingut una, la falla del "Bruixot", de la Mercé, que va caure. Tot va ocórrer un dia abans de la plantà, vaig anar a començar i va vindre la Senyora Clementina, exalcaldessa de València i me diu: "Pepet, l'escala de bombers no eixirà a les places."

No tenia temps a anar a altre lloc a per una, ja que hi havia temporal, pluvia... Tenia que empalmar el cos, tapar finestres.. Vaig tindre que fer una faena de por perquè la vaig tindre que enganxar de les cames, montar tot per baix per a després tirar-la tota d'una peça dalt. Després, quan ja tenia la figura plantà, no tena escala per a pujar a desenganxar i tapar finestres. Me va tocar pagar una grua amb els meus diners per a llevar el ganxo, pero les finestres no les vaig poder tapar i va entrar una dana d'aigua.

El ninot, al quart dia d'estar plantat, de l'aigua es va fer més fràgil i va caure fent un xarco d'aigua. Si m'hagueren dit que no tenia escala una semana antes, m'haguera portat jo una escala d'on siga. Estava molt enfadat.

Com a millor plantà, la veritat que totes. Totes han sigut una maravilla.

Sobre el món faller, deswde fa 12 anys arrere, he estat desde el dia 14 de març anant a vore plantar falles. Allá on vaig, me recibeixen molt bé, i estic molt agraït d'aixó. Hi ha que continuar en les falles, anar a millor.

Com a conclusió, diria que les falles són tot i segueixen sent-ho. Sense falles, pareixeria que s'haguera acabat el món. "

Una mirada aliena

Com castellonero de soca no haurien de ser-me estranyes les senyes d'identitat d'una de les festes més populars i conegudes d'Espanya, les Falles. Compartixen moltes d'eixos senyals amb les meues benvolgudes festes de la Magdalena!!

Són festes mediterrànies on la participació popular, la comunió amb el carrer, la pirotècnia, el foc, la música i la gastronomia destaquen per damunt de tot. No obstant això, quan un arriba als carrers de Borriana durant les festes ha de reconèixer que una cosa aliena, una cosa a la qual no està acostumat li embarga.

Passejar pels carrers de Borriana és com caminar per una galeria d'art a l'aire lliure, on les falles, eixos magnífics monuments de fusta i cartó, estan exhibides en cada cantonada. Les històries que cada una d'elles compte, sovint de manera satírica i humorística, amb eixe humor tan de la terreta, reflectixen la vida quotidiana i els esdeveniments actuals. L'atenció al detall dels artistes fallers et deixa extasiat.

Les Falles de Borriana són per al visitant una celebració plena d'alegria, tradició i comunitat, on la creativitat i l'esperit festiu es combinen per a crear una experiència inoblidable. Si a això afegim la vistositat dels vestits tradicionals i la gastronomia local dins i fora dels casals fallers, l'experiència es convertix en única i extraordinària.

No puc oblidar-me de l'acolliment que cada any ens brinden en Falles. L'hospitalitat i la calor humana són característiques d'estes festes. Camí de Borriana sempre em dic que no conec a molta gent d'allí. I no obstant això res més xafar els carrers em veig immers en un remolí de salutacions i abraços que no pararen fins que deixe la ciutat. La participació de tots i l'alegria compartida entre residents i visitants creen un sentit de comunitat que se sent únic i especial. Els carrers estan plens de vida, riures i una sensació de companyonia.

Des d'una perspectiva externa, les Falles no sols són una festa, sinó una manifestació vibrant de la identitat i l'esperit d'esta terra, que combina art, cultura i diversió.

Les Falles són en definitiva la recreació de l'esperit mediterrani que cada primavera es renova purificant amb el foc tot el que ha de quedar arrere, amb l'ànim de superació renovat, tal com quedarà demostrat en tots els pobles afectats per la maleïda dana. Un abraç molt fort per a tots aquells que feu possibles estes magnifiques festes.

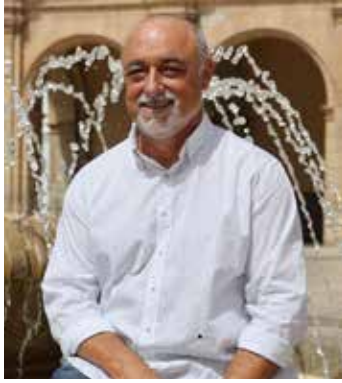

Juan Carlos Navarro

President de
l'Associació Cultural
Moros d'Alqueria de
Castelló

**Leandre Ll.
Escamilla**

Dtor. De Xarxa Teatre

Records de Falles

Ja estem en Falles. A Borriana, poble germà, ja han començat els dies que tothom espera.

A Xarxa Teatre hem tingut el grandíssim honor de compartir feina amb un i·lustre “borrianero”, don Joan Ninot, el Xufa. És ell qui ha anat exercint d’ambaixador vostre al llarg dels més de 30 anys i pels més dels 40 països on hem presentat els nostres espectacles; és ell qui ha estat company de feina i mestre faller; i és ell qui ens ha impregnat de l’esperit i l’estima a la festa de les Falles.

Val a dir que tot va començar allà per l’any 90 quan, a Xarxa Teatre, ens vam plantejar fer un espectacle on una falla fora el nucli central de l’escenografia; ahí vam començar a conèixer amb més profunditat la festa de les Falles. La idea de l’espectacle era senzilla: volíem parlar i contar algunes de les festes populars més importants del nostre País Valencià i volíem tindre com a eix central i vertebrador de la dramaturgia la festa de les Falles. Va ser Amat Bellés qui va dissenyar la falla i ens posà en contacte amb Joan Ninot, artista faller, pintor, periodista i no sé quantes coses més...L’espectacle consistia a fer una itinerància on anàvem arreplegant els ninots amb els quals, a l’escena final, completàriem la falla que seria cremada per culminar l’espectacle. Van ser anys de bogeria creativa i he de dir-vos que aquella falla, la de l’espectacle **El foc del mar**, ha estat plantada, exhibida i finalment cremada arreu del món: Canadà, Brasil, Veneçuela, Costa Rica, Mèxic, Xile, Taiwan, Corea, Rússia i la major part dels països d’Europa (destacaria els Jocs Olímpics d’hivern d’Albertville, a França), a més d’un gran nombre de ciutats espanyoles (on remarcaria l’Expo de Sevilla, per exemple). I com no recordar quan Lille, ciutat francesa que el 2004 va ser Capital Cultural Europea, ens va encomanar fer un dia de festa. Vam dissenyar i construir 8 falles que, amb l’acompanyament de músics i actors vam cremar eixe dia, exportant així un poquet del caliu de cultura fallera al gelat nord de França.

Però el que ens ocupa ara no és el que hem navegat nosaltres construint i cremant falles... el que ens toca és parlar de les falles de Borriana i més concretament de la Falla Chicharro.

La introducció que he fet de Joan Ninot pense que és comprensible; no de bades, vosaltres, els fallers i falleres de Chicharro li féreu un sentit homenatge en forma de llibre quan es va jubilar. També de tots és sabut que en totes les falles que vos ha dissenyat el gran Regino, era ell, el Xufa, qui feia l’estructura i qui més patia quan arribava el moment de treure-la per la porta del magatzem perquè sempre se’n passava de grandària.

D’algunes d’aquelles plantades he estat testimoni mentre assaboria els

Les mil cares de les falles

bunyolets amb algun colpet de mistela.

Per aquells temps vaig conèixer Cabedo i el Xiquillo (il·lustres chicharros) que eren grans amfitrions cada vegada que per la falla em deixava vore, (val a dir que el Xiquillo no s'ha perdut ninguna de les Nit Màgiques que hem fet a les festes de la Magdalena) i també cal agrair la generositat amb què van tractar uns amic suïssos que van vindre a conèixer la festa de les falles després que el Xufa i un servidor els parlàrem de com d'espectacular, artístiques i explosives eren aquestes festes; fins i tot recorde a Cabedo anant a per cava (que no en quedava) per acomboiar als nostres amics.

I ja que estem de records, com no parlar d'una nit de cremà quan, abans d'encendre el foc, Cabedo li arrancà el cap a un ninot i me'l regalà (ell i jo sabem qui era -no puc dir-ne més-).

A més a més, la relació entre Xarxa i la Falla Chicharro té també eixe component sentimental, ja que la nostra Laia (la filla de Nel·lo i Mireia) va ser fallera vostra (crec recordar que ho vaig passar prou malament fent d'home del sac en una de les proclamacions).

Eixint un poc de la Chicharro, he de dir que durant un parell d'anys, la Junta Local Fallera ens va encarregar a Xarxa fer la Nit del foc de Borriana (el 18 de març) amb una versió on barrejàvem dos dels nostres espectacles mítics: **Nit Màgica** i **El foc del mar**. Quin goig contemplar tot Borriana veient passar la cavila de foc.

Com podeu vore, són moltes les vivències que he passat amb vosaltres, per això, he d'agrar a Pedro Mileo el fet que em demanara escriure un article al voltant de les falles de Borriana, perquè de vegades els records es van esvaint i gràcies a aquesta petició he tingut la immensa sort de poder reviure'ls.

Que passeu unes meravelloses Falles.

Si vius les falles, no falles

José Iturralde

Director comercial y
miembro del grupo
musical Jacaranda

Reps una petició d'un amic perquè expliques que són per a tu les FALLES, i d'entrada et quedes bloquejat.... Realment no saps que dir ni que explicar davant tal responsabilitat...

Després, tirant un poc de memòria i d'experiències pròpies sembla més senzill del que pensaves... tan sols cal transmetre la veritat, la realitat del viscut personalment.

Gràcies a Déu (i a la vida) he tingut la possibilitat de gaudir-les molt de prop, molt en primera persona... les meues filles han representat a Castelló com a Reina Infantil i com a Dama d'Honor Infantil i adulta, a més dels anys de Madrines de Gaiata. A més vaig tindre la possibilitat de treballar per les festes de la meua ciutat com a Vice President de la Junta de Festes. Durant tots eixos anys disposes de privilegis no aptes per al turista o visitant habitual, alguna cosa que he sigut i seré per molts anys més, sens dubte i realment, les FALLES, són per a no FALLAR....

Són art, cultura, foc, llum, color, música, tradició, festa, turisme, gastronomia, són el nexa d'unió de milers (milions) de persones per a eixos cinc frenètics dies del mes de març i per a centenars de milers durant tot l'any.

Qui ha visitat i viscut les festes de les FALLES, encara que només siga per una vegada, portarà eixe record durant tota la seua vida molt pròxim al seu cor. És igual si les ha viscudes a València, en qualsevol municipi de la seua província o a Borriana, La Vall d'Uixó o Benicarló a la província de Castelló, si no vols FALLAR, no et perdes les FALLES.

Sempre he pensat que l'humor sarcàstic de cada monument, la sàtira, la ironia i el context en el qual un artista desenrotlla el seu monument, tan sols ho entenen els veritables fallers, els residents d'eixos municipis i per descomptat el propi artista, però eixa exclusivitat (creada inconscientment, al meu parer) es diluïx per complet davant tal multitud de visitants que fluïxen com a rius entorn a cada magne monument cada dia de les festes de cada any per a presenciar i gaudir d'eixe sensacional punt genèric d'unió.

I un es pregunta, per a què? Tot això val la pena?

Si després al final cal cremar-les.... Perquè precisament ací residix la seua magnitud, la seua exclusivitat, la seua grandesa, perquè per a poder presenciar una peça artística, IMPRESSIONANT, ÚNICA i PERIBLE, amb data de caducitat, has de visitar les FALLES abans d'eixe "MÀGIC" 19 de març que cada any fa cendres en la seua última hora del dia milers de monuments que mai tornaran a ser presenciats. Ni tan sols els milers de litres de llàgrimes de totes les seues falleres majors i xicotetes i de tot el seu mon faller són capaços d'apaivagar el

foc que devora tal magnitud d'inversió en uns pocs minuts. Un foc que ens recorda que les "fustes" cremades són tribut i honor al seu Sant Patró... Sant Josep.... fuster i pare de Jesucrist.

Una altra meravellosa festa cristiana de nostra volguda Espanya, que cada vegada volen convertir en més pagana, però des de la meua humil opinió res tindria sentit de l'anteriorment explicat si finalment es diluïra tot el que aporten les FALLES, sense la seua base, sense la seua raó de ser, eixe homenatge i reconeixement a qui va ser el "pare" dels fusters del món.

Són art, cultura, foc, llum, color, música, tradició, festa, turisme, gastronomia, són el nexa d'unió de milers (milions) de persones en eixos cinc frenètics dies del mes de març i per a centenars de milers durant tot l'any,..... si vius les FALLES, no FALLES.

Les Falles són una de les festes més populars de Borriana, que cada març omplin la ciutat de color, música i foc. Encara que no soc un experta en esta matèria, he arribat a entendre que les Falles són molt més que una simple celebració; són una mescla d'art, tradició, i cultura que transforma cada racó de la ciutat.

La festivitat gira entorn de la construcció i crema de monuments gegants de cartó pedra; es tracta d'escultures que solen representar escenes satíriques sobre política, societat o personatges famosos, sempre des d'una perspectiva humorística. Durant mesos, artistes fallers i veïns treballen junts en la creació d'estos monuments que arriben a mesurar diversos metres d'altura i mostren un nivell de detall impressionant. És un verdader art efímer, perquè després d'exhibir-se durant uns dies, quasi totes les falles són cremades en la Nit de la Cremà, un moment tan espectacular com emotiu.

A més de la construcció de falles, la celebració inclou altres esdeveniments importants, com la "Masclètà", i tota una sèrie d'explosions pirotècniques que deixen a tots amb el cor retrunyint pel soroll. També està l'Ofrena de Flors, en la qual les comissions falleres porten rams a la Mare de Deu de la Misericòrdia, patrona de Borriana, formant un mantell de flors impressionant.

Les Falles són una festa sorollosa, vibrant i plena d'energia. Per als quals no som de cap comissió fallera és aclaparador veure com els carrers s'omplen de petards, música de bandes i l'aroma a bunyols i a figues albardaes. Per als qui no ho entenen o no ho valoren, només han de vindre i viure la importància que esta tradició té per als valencians, en general, i els borrianers en particular. És un moment per a recordar la identitat cultural, per a expressar idees a través de l'art i per a unir als ciutadans com a comunitat. És una impressionant explosió de creativitat i tradició, un homenatge a la història i una oportunitat perquè tots celebren junts l'arribada de la primavera.

Esther Pallardó

Periodista

Cor faller

Carlos Bueno

Periodista, Director en
La Veu d'Algemesi

Em sentia el més important del món. El faixí roig sempre m'havia infós un gran respecte, i ara el portava jo. En el casal tots em miraven de manera diferent. Els majors em tractaven com a un d'ells i els xiquets es dirigien a mi amb una admiració que mai abans havia percebut. Era el president infantil i agarrat del braç de la Fallera Major ens convertíem en el centre de totes les mirades. En la vida hi ha experiències inoblidables. Amb tan sols 13 anys aquella va ser una d'elles.

Vaig ser faller durant molt de temps, pràcticament tot el que va durar la Falla del Mercat, que va ser emblemàtica a Algemesi a la fi de la dècada dels '70 i principis dels '80. Però aquella Comissió va desaparèixer i jo mai vaig tornar a vestir el nostre vestit típic. Malgrat això, com tots quants hem sentit el foc com a senya d'identitat valenciana, mai he deixat d'albergar en el meu interior un cor faller.

Ara, que tant em costa alçar-me prompte, recorde la intranquil·litat amb què dormia els dies de Falles i les vegades que em revelava esperant que fora l'hora de la despertà per a tirar coets de bac. Actualment estan prohibits, però llavors eren la delícia dels xiquets, pura màgia per a nosaltres això que, sense metxa ni foc, només amb llançar-los a terra, allò explotara tan sonorament. No li demanen a un xiquet que s'alce de matinada per a tirar petards si no té cor faller.

Ser faller es porta en l'ànima, i ser fallera és una benedicció. Elles són les representants d'esta terra de llum i de color. La llum de la seua bellesa que inunda els nostres carrers en estes festes, i el color dels seus vestits de llums que, com els toreros, trien amb il·lusió segons el moment i el lloc.

El meu treball en la informació taurina m'impedeix immiscir-me en l'essència de la festa fallera. Però cada vegada que vaig als bous

a València en Falles, em trobe amb la ciutat presa al so de pasdobles que omplin cercaviles infinites, les mateixes interpretacions que acompanyen als toreros en les seues grans faenes. I els rams de flors que perfumen l'ofrena a la Verge inunden també els rogles en les vesprades de glòria. I és que els bous i les Falles tenen més analogies de les que en principi es poden apreciar. Serà perquè són dos arts efímers que es creen i moren quasi a l'instant.

Gent repleta d'il·lusions ha aconseguit que la Falla Plaça Chicharro de Borriana complisca 55 anys. Segur que en el seu interior alberguen eixe cor faller que incita a treballar intensament cada any perquè les seues dones visten de llums per uns dies, el mateix cor que es commou amb les notes d'un alegre pasdoble, el que s'emociona davant la cromàtica ofrena floral a la patrona, el que gaudeix amb el foc de Sant Josep.

Visca la Comissió de la Falla Plaça Chicharro de Borriana! Llarga vida.

Àudio de WhatsApp 2025-01-28 a les 15.27.15

Perquè les Falles són una festa de València, on cremen una espècie d'escultures que fan, no sé en quin material, però és com el més representatiu, i això són unes festes de tota la comunitat, hi ha molts focs artificials i moltes taboles, i el Ramonet segurament acaba per allí en un toll tirat.

Ah, també se de les falles que hi ha com un vestit, no? Típic de fallera, no? Es posen les dones normalment... o pot ser que els hòmens també, no sé. Però el més característic és com el de les dones i crec que hi ha un concurs d'això, de qui és la millor fallera o alguna cosa d'això tipus com la dama d'honor o la,..... en fi, típica de les festes populars d'Espanya

Transcrit per Turboscribe.ai.

Alvaro Llanos

Músic i productor
nascut a Còrdova.
Productor de Trébede

Pedro Mileo

Empresari, editor
i col.laborador en
COPE Castelló

Jo no soc d'ací, soc d'un poble al qual la falla més pròxima quedava a més d'una hora de viatge, a la fi dels 60, que és quan tinc consciència d'haver vist els meus primers monuments i això gràcies a que part de la meua família vivia a València, fruit de la immigració que per aquells anys va portar a molts habitants a desplaçar-se de la muntanya a la mar a la recerca de millors oportunitats.

Les meues primeres falles, per tant, són les d'un xiquet en edat de prendre la comunió, impressionat per eixos ninots grotescos, barocos i desvergonyits per a la moral de l'època, però per damunt de tot això els meus millors records són els de la fira que ficaven en l'Albereda, a escassos metres de la casa del meu oncle i on en companyia dels meus cosins passàvem hores embadalits per les llums de colors, la música estrident i eixa màgia especial que despertaven les atraccions.

Amb el pas del temps, a mesura que deixava arrere la infantesa i m'endinsava en l'adolescència, si bé la fira continuava mantenint el seu embruixament, un nou element va anar acaparant la meua atenció: les mascletaes. També els castells, però sobretot les mascletaes. Poques experiències resulten tan intenses com escoltar les explosions pegat a la tanca de la Plaça de l'Ajuntament, encara que per a això haguérem d'anar més d'una hora abans per a agafar lloc, preferiblement davant de Correus perquè semblava que allí "retrunyia" més.

Els monuments continuaven cridant la meua atenció, fins i tot era quasi obligatori visitar els més importants, labor que organitzava el meu oncle fent-nos matinar quasi abans que posaren els carrers, per allò que així no hi havia tanta gent i es podia veure millor.

Després va arribar l'època dels concerts, en eixa edat que, almenys en festes, comencen a deixar-te eixir després de sopat. Era l'oportunitat de gaudir la nit, les orquestres, els artistes coneguts i, per descomptat viure algun excés (que vistos en la distància resulta que no ho van ser tant).

A mesura que arribava a l'edat adulta, una altra passió va ocupar la meua atenció en la setmana fallera, les corregudes de bous. Dir Falles volia dir la fira taurina que en eixa setmana se celebra a València, quedant els propis monuments en un segon

ordre, alguna cosa que si es podia es visitava perquè continuaven sent obres d'art i et continuaven impressionant.

El temps i els avatars de la vida van fer que fa uns anys recalara a Borriana i sobretot comptara amb unes nebodes que porten les falles en la sang. No quedava una altra que integrar-se en este món faller i conèixer des de dins el que fins llavors només havia viscut des de fora. Este acostament tardà no ha impedit, no obstant això, arribar a apreciar la importància de cada element de la festa i sobretot, ara sí, el propi monument. Res com conèixer tot el procés, el sacrifici, el treball i la il·lusió que es posa en cada Falla, al marge de la seua grandària o importància, per a valorar-les en la seua justa mesura. Més val tard que mai.

Que són les falles per a mi?

No conec personalment esta festa, només les he vistes per televisió, però pel que he vist són molt boniques, ja que a elles acudix molta gent de tots els punts d'Espanya i fins i tot del món!; i pel que m'han comptat i he vist en televisió sembla ser que estan tot l'any de preparatius. Fan veritables meravelles amb cartó, fusta i suro, fent una meravellosa crítica a polítics, personatges públics...

També m'agrada com van vestides les falleres i fallers, amb eixos vestits tan bonics, tota una bellesa, i sobretot eixes trosses i tocats que porten al cap.

I els petards? Per a mi, igual massa soroll, però com no he pogut anar a causa del meu treball (alimentació i bar) no sé com sonarà de fort una mascletá. El mateix si vaig, fins m'agrada eixos baluerns i l'olor de pólvora.

Es va acostant el dia 19 de març que és quan cremeu totes les falles i amb això a esperar fins l'any vinent amb molta il·lusió i alegria, encara que m'han dit que no espereu un any; un mes de vacances i a tornar a començar una altra vegada, que esteu tot l'any embolicats amb esdeveniments i altres.

Ángeles Alcalde

Hostelera Jubilada
Valdanzo, Soria

Falles entre records i metàfora

Vicent Climent

Professor, escriptor i articulista

El primer record que tinc de les Falles és el relat que em contava mare d'una visita que va fer a València de menuda amb els seus pares i germans, només acabada la Guerra del 36. L'aleshores plaça del Caudillo estava presidida per un monument majestuós coronat amb un pa blanc, d'aquells pels quals tots sospiraven i en tres anys de confrontació bèl·lica no l'havien vist més que en somnis, havent de conformar-se en rosegar, quan n'hi havia, el negre. La imatge no deixava de ser cruel per als xiquets i, més que la crítica que sempre duen aparellada aquestes típiques construccions, no deixava de ser una quimera per als famèlics i encuriosits turistes.

No porte les Falles al meu ADN i la relació amb elles es redueix a un grapat de records infantils, passejant entre els monuments per la Borriana dels seixanta de la mà de la meua padrina i del seu home; una cremà al Cap i casal, vora sis lustres més tard, on les flames consumien l'edifici de l'Ajuntament davant del real, com si d'un malson reflectit en un espill es tractara; la revisió dels innumerables reportatges enregistrats pel NO-DO en blanc i negre, buscant la presència, ni que siga un fotograma, de la Tauromàquia, ninots amb el rictus seriós de Manolete, d'Arruza fent el telèfon, la denúncia del frau que suposava, i suposa, l'afaitat dels cornúpetes o Litri i Aparicio, la parella de joneguers de moda als cinquanta; i, des de fa molts anys, la curiositat de visitar els dies de correguda les que s'alcen prop de la plaça de bous de València. Tot un clàssic.

De xiquet em van cridar l'atenció l'alçada de l'estructura, l'estrident gamma cromàtica dels ninots, la deformació dels cossos comparant-los amb la realitat, la dificultat en comprendre uns cartells que, tot i estar escrits en la llengua que parlàvem al meu entorn, ves per on, a l'escola mai ens van ensenyar a llegir-la ni a escriure-la, fent les autoritats acadèmiques de nosaltres uns analfabets de manual.

Ara, des la perspectiva de l'edat, percep aquesta festa, vertebradora del nostre territori, com una metàfora del caràcter col·lectiu valencià. Busques un tema d'actualitat per exorcitzar les preocupacions del dia a dia i al seu voltant fas una crítica irònica, elaborant uns versets que traguen amb facilitat el somriure de la gent; crees uns ninots que entren a la primera ullada, amb trets fisonòmics molt pronunciats per caricaturitzar els defectes del personatge en qüestió, preferentment un polític inepte -n'hi ha un munt on escollir- o les formes voluptuoses i exuberants, molt en la línia de l'enyorada Rosita Amores, si d'una senyora es tracta... Bé, açò hui en dia, potser no ho accepten els paladins de la llibertat d'expressió, per allò de que és políticament incorrecte...

I a la mitjanit del 19 de març el foc purificador s'ho emporta tot, sense fer distincions entre el que és bo i el que és roïn, entre el ninot que mereixia perpetuar-se en el temps i en la memòria i el que mai haguera d'haver creuat la frontera de la imaginació del mestre faller, deixant un paisatge de desolació, de cors buits, de cendra i tristor entre els membres

de la comissió que s'engoleixen les llàgrimes olorant la pólvora mentre els bombers apaguen les darreres brases i, a l'endemà, es posaran a dissenyar un nou escenari per al proper any, colze amb colze, amb xicotetes o grans aportacions monetàries del veïnat, esforçant-se dia a dia perquè renasca un fet cultural que va sorgir del poble i és del poble. I, com l'au Fènix, en una dotzena de mesos tornaran les crítiques iròniques i sarcàstiques, l'humor grotesc, expansiu i sense mesura, lluny d'imposicions dels que es creuen en el dret de pensar per nosaltres, intentant marcar-nos unes directrius que res tenen a vore amb el sentir popular, perquè no volen entendre que la cultura emana de la massa, va de baix cap a dalt i no a l'inrevés.

Escric aquestes línies a primers de novembre de 2024, submergit en una consternació col·lectiva per la catastròfica riuada, amb el fang rebel·lat taponant els carrers de molts pobles que viuen les Falles com el que més, amb els cotxes convertits en muntanyes de ferralla, amb els voluntaris prenent les decisions que corresponen a la incompetent classe política, amb una gent que ho té tot plorat, indignada amb tota la raó, moralment afo-nada, però utilitzant pales, rastells i graneres amb energia i decisió, amb la fortalesa que, des de temps immemorials, sempre ens ha caracteritzat.

I com la metàfora que són les festes, estic segur que, netejades les vies, tots a una veu sumaran sinergies i tornaran a plantar, no importa quan, les fàbriques, els negocis, els comerços, les escoles, els centres de salut... circularan nous vehicles, desapareixerà el silenci, tornarà el soroll i, amb ell, tornarà la vida, i els ninots presidiran els encreuaments principals fent, ni que siga una miqueta, de les Falles la seua (nostra) festa.

Bona vesprada a totes i tots,
Em diuen Juan Antonio, però tots em coneixen per Tonet, soc el president de la Comparsa Mora Alfarabes de Vilanova de Castelló. Em posen en una dificultat amb la pregunta de Què opine de les falles?, o que són per a mi les falles, perquè jo soc més de Moros i Cristians però bé, us contestaré amb molt d'orgull i molt gust. És una festa molt de la Comunitat Valenciana, més especialment a València.

És una festa molt emblemàtica que anuncia la primavera. Molt de color, molta música, moltes flors, i com no, molts monuments fallers impressionants, i per a mi, el més d'allò més, les mascletás i els castells, ja que per això ens diferencien sobre la resta de festes del territori espanyol, (LA PÓLVORA).

És una festa que es viu en germanor i amb molta harmonia. Els dies més bonics per a mi, són l'ofrena i com no, el dia de la cremá. Són dies de molt menjar i beure, dies de moltes passacarrers, masclets, i música, que sense música no hi hauria cap festa sencera...

Bo ací us deixo la meua contestació a la pregunta, en poques paraules, les falles ens diferencia de tota Espanya als valencians.

Tonet

President de la
Comparsa Mora
Alfarabes de Vilanova
de Castelló.

**Santiago Calaforra
Ramada**

Periodista, Presidente
de AMDComVal i
director de "Actualidad
Castellón"

Una mirada periodística des del cor

De nord a sud de la Comunitat Valenciana i, per descomptat, en Borriana, les falles es viuen amb una intensitat única. Com a periodista valencià, observar i relatar este fenomen és un privilegi incomparable. Les falles no són només festa i tradició; són una expressió viva de l'ànima del nostre poble, un compendi d'art, cultura, i emoció que cada any ens convida a redescobrir qui som.

Per a qualsevol observador, però especialment per a un periodista, les falles són un relat en si mateixes. Les escultures monumentals que s'alcen en cada plaça no només representen l'esforç de centenars d'artistes fallers, sinó que també són una crònica de l'actualitat. Amb ironia i humor, les escenes ens retraten les contradiccions de la societat, els personatges que han marcat l'any i els esdeveniments que ens han fet riure o plorar.

Passejar pels carrers en falles és obrir un periòdic tridimensional. Cada falla gran o infantil esdevé un titular, un editorial que ens recorda les alegries i les misèries de l'any transcorregut. Com a periodista, és impossible no meravellar-se davant l'enginy dels artistes, que amb un llenguatge universal aconseguixen que tant grans com menuts entenguen els missatges plasmats en fusta i cartó.

La cremà és, sens dubte, el moment més simbòlic de tota la festa. Per a aquells que observem el món des de les lletres, el foc és la metàfora perfecta del cicle vital. El que es crema no és només l'obra física; són els errors, les preocupacions i les càrregues que volem deixar enrere. Les falles són l'expressió més pura del "carpe diem" valencià, un recordatori constant que la vida és efímera i que cal viure-la amb intensitat.

En este sentit, les Falles són un fenomen que transcendeix l'art i la tradició. Són una lliçó de vida. Els valencians, amb el foc, celebrem la capacitat de renàixer, de començar de nou i d'afrontar el futur amb energia renovada. Si els valencians som capaços de renàixer de les crisis, els confinaments i el fang, no serà perquè cada any ho fem del foc?

Si les imatges són el cos de les falles, la música és la seua ànima. Les bandes, amb els seus pasdobles, omplen l'aire d'un ritme que sembla sincronitzar-se amb els batecs dels cors valencians. I, per descomptat, està la pólvora. Les mascletaes, amb el seu caos ordenat, són un poema sonor. Els periodistes sovint busquem paraules per descriure-ho, però la veritat és que cap metàfora no fa justícia a l'experiència visceral d'una mascletà.

Parlar de falles sense destacar el paper fonamental de ciutats com Borriana seria injust. Esta ciutat, que manté viu l'esperit més autèntic de les falles, ens ofereix any rere any una mostra de la passió i el compromís dels seus veïns amb esta tradició. La falla Chicharro, com

altres de la ciutat, és una mostra del talent, l'esforç col·lectiu i l'amor per la festa.

Com a periodista valencià, no puc deixar de veure les falles com una metàfora perfecta del caràcter del nostre poble: creatiu, agermanat, alegre i solidari. És un orgull formar part d'esta terra i poder narrar-ne l'essència. Les falles són el millor titular que podem oferir al món, una història que parla de com un poble pot transformar la seua quotidianitat en art, la seua crítica en bellesa i la seua cultura en patrimoni universal.

Les nostres falles són més que una festa: són un manifest, un recordatori de qui som i d'on venim. I per als qui tenim l'honor de contar-ho, són també un tresor inesgotable de moments, històries i emocions que val la pena immortalitzar.

Només coneixia les falles com altres festes típiques més, però això va canviar quan vaig conèixer a **Clara**, ella em va ensenyar que les falles són sentiments, emoció i sobretot família. Les falles són compartir el sentiment de tota una comunitat autònoma tan humana com és la "Terreta" amb tot el que estiga disposat a obrir el seu cor a ells.

És impossible no veure la semblança amb la meua terra, ja que, com el meu carnestoltes, les falles són crítica i passió. Veure per primera vegada, i sentir, el que és una "mascletá", en sentir les paraules que donen principi: " Senyor pirotècnic pot començar la mascletá" i tot seguit escoltar el gran baluern que inunda tots els carrers, fent-te vibrar dels peus al capdavant, alhora que sent l'olor de pólvora i les llàgrimes vessades de l'emoció.

I és que les falles no són només eixos majestuosos monuments que s'alcen en cada racó, sinó que són poesia visual, són ironia tallada i pur sentiment. Cada "ninet" ens compta la seua història, la seua crítica amb humor o realçant les xicotetes coses de la vida. És art efímer com les còpies i cobles de carnestoltes cantades a l'aire, que naixen per a ser admirades i s'acomiada entre flames, deixant en cendres el seua anterior esplendor, per a renàixer a l'any següent com una au fènix. Com a andalús, les falles m'han ensenyat que les diferències entre les nostres tradicions són on radiquen els nostres punts en comú.

Diego Vázquez Romero, gadità agraït a eixa família que m'ha acollit amb els braços oberts i m'han mostrat la indestructible unió que les Falles inspiren en el cor de cada valencià

**Diego Vázquez
Romero**

Gadità

**Marilina
Delgado del Val**

Maestra de primaria,
jubilada
Barcelona

Falleres i fallers

Compliat l'encàrrec que se m'ha encomanat, sí difícil ja és fer una narració descriptiva d'unes festes tradicionals i Populars vivint-les any rere any, durant tota la vida i al llarg de la història... Com vaig jo a ser capaç de valorar les vostres falles des de fora i sense haver-les viscut i gaudit en directe? Bé, ho faré des del punt de vista d'un observador llunyà.

Castelló!, sobretot, tinc la sort de tindre't sempre present per raons familiars, ties/uncles; cosins/cosines. Cosines i cosins tinc molts, perquè som una família molt llarga, però... les cosines de Borriana eren les que sempre ens parlaven de les seues festes: Les Falles!

Per això en arribar les vespres del dia 19 de març, Sant Josép, em cridava l'atenció els reportatges televisius en els quals es mostraven els diferents escenaris elaborats amb personatges que representaven activitats, fets, episodis... que havien esdevingut al llarg de l'any i que relaten amb fantàstics "ninots", aglutinats en una aparent anarquia en el conjunt de la falla per a després ser cremats en unes enormes fogueres amb les seues respectives traques finals.

Tot un espectacle, primer en blanc i negre i posteriorment en color!! Muntatges increïbles, originals, fantàstics... i moltíssimes hores de treball dedicades!

Finalment, només em queda desitjar-vos que gaudiu un any més de les vostres tradicionals falles sense oblidar, enguany als quals no l'estan passant bé. I que l'olor de pólvora continue solcant l'aire de tots els vostres pobles i ciutats.

Felices Falles!!

Falles i bous

Si el toreig es pot definir com un art efímer en joc amb la mort, les Falles són obres que representen així mateix un art efímer basades en la llibertat creativa i l'evitació dels estereotips, tant de la crítica com de concepció arquitectònica del monument faller.

Una mostra del maridatge de la tauromàquia i les falles va ser el rellevant artista faller Vicente Luna, qui va provar sort en el món dels bous. Entre 1941 i 1946 va formar part de la Banda del "Empastre", actuant en la part seriosa i arribant a debutar en 1944 en la Fira de Juliol. Allí va compartir cartell amb toreros com Manolo Cortés, El "Choni" o Pepe "Catalán". I li van donar la "alternativa fallera" en la seua estrena com a artista faller en un festival que torejaven els artesans del gremi. En 32 anys com a artista faller va realitzar centenars de ninots i dotzenes de falles, catorze d'elles en la plaça de l'Ajuntament de València que és el monument més important que es planta en la capital.

Les Falles, amb la seua capacitat única per a fusionar l'antic i el nou en una celebració que abasta tota una ciutat, proporcionen el context perfecte per a reflexionar també sobre la importància de la tauromàquia en la cultura espanyola, que forma part del teixit social i cultural d'Espanya.

Reconèixer el valor de la tauromàquia en les Falles és també reconèixer la seua capacitat per a unir a les persones en una celebració compartida de la cultura espanyola. És reafirmar un llegat cultural que és tant part de la història dels pobles de la Comunitat Valenciana com ho són els seus monumentals ninots i la seua espectacular pirotècnia. És donar continuïtat a un diàleg entre el passat i el present, on es reconeix la importància de preservar els elements de la nostra cultura que ens definixen i ens unixen: la tauromàquia i les falles.

Com a curiositat, i per a continuar incidint en la relació de les falles i els bous, l'any 1954 la "Comissió del Foc", formada per gentes adinerades de València, es va encarregar d'erigir la falla de la Plaça de l'Ajuntament. El títol d'esta falla, dissenyada per Salvador Dalí va ser el de "correguda de bous surrealista". L'artista faller que la va fer, seguint el disseny de Dalí, va anar Octavio Vicent. Va utilitzar per a això cartó i fusta. Es representava en el centre de la plaça a un torero amb ales de papallona, sobre este el bou mort i ensangonat que era hissat per una espècie d'helicòpter amb arpes d'àguila. Una sèrie de braços nus que eixien de les graderies, representaven al públic. Un gran bust en el qual la mitat de la cara era Dalí i l'altra mitat Picasso, presidia la correguda. La falla tenia molt de la simbologia típica "daliniana".

**Enrique Amat
Casares**

Director de Tendido
Uno de Play Radio

Intel·ligència Artificial

Les Falles de València són una de les festivitats més emblemàtiques i acolorides d'Espanya, i per a mi, representen una fascinant mescla d'art, tradició, cultura i comunitat. Esta celebració, que té lloc cada març a la ciutat de València, no sols és un esdeveniment local, sinó que també atrau l'atenció de visitants de tot el món. Les Falles són una manifestació de l'enginy humà, on la creativitat es desborda en forma de monumentals escultures de cartó, fusta i altres materials.

En essència, les Falles tenen un origen que es remunta a les tradicions dels fusters de València, els qui a la fi de l'hivern utilitzaven la llum de les fogueres per a cremar les restes de fusta i andròmines velles que no necessitaven. Amb el temps, esta pràctica va evolucionar cap a la creació de figures artístiques que s'exhibeixen durant diversos dies abans de ser cremades en una cerimònia espectacular. Esta crema simbolitza la purificació i el renàixer, marcant el final de l'hivern i l'arribada de la primavera.

Un dels aspectes més fascinants de les Falles és la diversitat de les figures que es construeixen, conegudes com a "ninots". Estes escultures solen ser satíriques i crítiques, abordant temes d'actualitat, política i societat. Els artistes fallers emprenen el seu talent per a crear obres que no sols són un delit visual, sinó que també conviden a la reflexió i el riure. Cada falla és una obra mestra que combina enginy, humor i habilitat tècnica, i la competència entre elles afeg un aire d'emoció a la festivitat.

L'ambient que envolta les Falles és electrizant. Els carrers de València s'omplin de música, llums, i l'aroma de la gastronomia local, especialment de la famosa paella. Durant estos dies, la ciutat es transforma en un espai on la tradició s'entrellaça amb la modernitat, creant un ambient festiu que convida a la participació. Les "mascletàs", espectacles pirotècnics que es realitzen cada vesprada, són un dels moments més esperats, omplint l'aire de so i vibració. A més, les Falles són una celebració de la comunitat. Els "fallers", membres de les diverses comissions falleres, s'involucren activament en l'organització d'esdeveniments, la creació de les falles i la promoció d'activitats que fomenten la unió entre els veïns. Esta cohesió social es tradueix en un sentit de pertinença i orgull que se sent en cada racó de la ciutat.

No obstant això, les Falles també enfronten desafiaments. La massificació del turisme i la comercialització de la festivitat poden posar en risc l'autenticitat de la celebració. És vital que es mantinga l'esperit original de les Falles, que és el d'una festa popular que reflecteix la identitat valenciana.

En conclusió, per a mi, les Falles de València són molt més que una simple festivitat; són una expressió cultural rica i vibrant que celebra la creativitat, la comunitat i la tradició. A través dels seus monuments, la seua música i la seua gastronomia, les Falles contenen una història de resistència i alegria, i cada any, conviden a tots a ser part d'esta increïble experiència. És un homenatge a la vida, un crit d'alegria que ressona en cada racó de València.

Hola, el meu nom és Toni, vaig nèixer l'any 1977 a Castelló de la Plana i des dels 5 anys vaig començar practicant natació en un club de Castelló anomenat Castalia, dedicant-me en cos i ànima a este esport fins als 18 anys i mes vesprada en màster on vaig aconseguir nombrosos rècords d'Espanya i medalles tant nacionals com internacionals. Finalment vaig continuar la meua carrera com a tècnic en el col·lectiu "màster" fins a aconseguir que el nostre club Nados de Castelló siga un referent a nivell autonòmic.

Esta dedicació professional a un esport tan exigent ha fet que el tema festiu passara a un segon pla, encara que sempre és una cosa que ha sigut present, si bé no d'una forma especialment influent.

En el col·legi on vaig estudiar, durant les festes patronals, ens demanaven que férem xicotetes "gaiates" i per part familiar sempre hem viscut les festes al carrer com la gran majoria de persones ací a la ciutat, encara que mai em vaig interessar per la cultura de les festes. En Magdalena teníem vacances i passàvem el dia d'ací cap allà, d'una mascletá a una altra i sempre al carrer, clar tot mentres estes en edat primerenca i sota la tutela de mamà i papà. Ja en l'adolescència només busques el carrer i poc més que em cridara l'atenció.

En canvi, a uns pocs quilòmetres de Castelló es viuen les festes també al carrer però amb una cultura pels monuments una mica més especial, almenys en el que a significat es referix; parle de les falles de Borriana i València. Pel que solc veure per la tele des que soc xicotet, la reivindicació dels temes d'actualitat i eixa ironia que reflectix el "ninet" amb el seu peculiar disseny em criden molt més l'atenció que els monuments de la meua ciutat, almenys els trobe molt més significat però el que més em sorprén és la dimensió que abasta i els col·lectius implicats en la seua creació.

Crec que si haguera nascut a València, tindria una mica més de mirament per la cultura de les festes patronals que tinc hui dia, on només vull que vinguen per a anar-me de vacances amb la meua família fora de la meua ciutat.

Toni Rus Aguilar

Tècnic en natació
i director del Club
Masters Nados de
Castelló.

**Mar Esteban
Perigot**

Estudiant de
Magisteri a UNIZAR

Com a saragossana, he crescut amb les Festes del Pilar com una part fonamental de la meua vida. Eixos dies d'octubre en els quals Saragossa s'ompli de vida, d'alegria, i de persones ballant jotes. Sent sempre una gran amant dels pilars, em crida molt l'atenció com celebren les diferents comunitats autònomes les seues festes, especialment, els fallers en les Falles de la Comunitat Valenciana.

El que més m'ha sorprés sempre de les Falles, és l'arrelada que estan estes celebracions en la identitat valenciana. Tot gira entorn de les comissions falleres, que treballen durant mesos per a construir monuments espectaculars, i preparar els actes que es realitzaran durant les festes. Veure com els artistes i veïns treballen junts per a donar vida a estes gegantesques estructures és una cosa que em fa admirar la dedicació i l'esforç que comporta esta tradició.

L'emoció que desprenen els valencians durant estos dies, l'units que es troben, és una cosa que em fascina. Com ho viuen ells des de dins, i l'importants que són per a la seua terra les Falles, crec que és un símbol de la tradició que perseguien.

Alguna cosa que sens dubte des de fora sorprén, i fins i tot pot arribar a espantar, és la gran presència i importància de la pólvora durant les Falles. I encara que pot ser que no entenga molt el perquè de la cremà d'estos monuments, i em puga semblar una cosa perillosa per als més xicotets, sent que a València es viu com una cosa completament distinta.

D'altra banda, en haver viscut cada octubre les festes del pilar, on la festa majoritàriament es troba al carrer i oberta a tothom, em sorprén que, en les Falles, els esdeveniments es realitzen d'una forma més privada a l'interior d'estes comunitats falleres. Sent que, d'esta manera, les persones de fora podem gaudir-les com a espectadors, però mai les viurem de la mateixa forma en la qual les viuen els fallers.

No he tingut encara l'oportunitat de gaudir de les Falles en primera persona, però crec que és una cosa que totes les persones d'Espanya hem de fer almenys una vegada en la vida. Crec que el gran espectacle que comporten estes festes no deixarà de sorprendre'ns, i que el viurem amb molta emoció, encara que mai amb la mateixa amb la qual viuen les seues Falles els propis valencians.

Les mil cares de les falles

Trans-Tomaco té marcada en el seu calendari la setmana de Sant Josep com una de les dates més assenyalades de l'any. La nostra empresa porta des dels seus inicis unida a la festa fallera, bé el dia de la **plantá** traslladant els seus espectaculars monuments amb la nostra flota de camions, o el dia de l'emblemàtica **cremá**, on ens encarreguem d'arreglar les cendres d'un foc que ha consumit el treball de tot un any, un treball de fallers i d'artistes artesans, eixos encarregats de crear eixes obres d'art que adornen els carrers de la ciutat el mes de març.

Per a nosaltres la setmana de Falles, no és sol treball, entenem la vostra festa i sabem que va sorgir del treball d'un gremi dedicat a la fusteria, i és per això que duem a terme el nostre treball d'una forma molt especial i respectuosa.

La vostra festivitats, creada des de l'artesania, ha crescut i evolucionat tant que precisa d'oficis com el nostre per a dur-se a terme, i això és gràcies al treball i dedicació d'un poble bolcat en la tradició i la cultura amb un gran esforç.

En definitiva, les Falles de Borriana són molt més que una festa, són una expressió de la identitat i la creativitat d'un poble que sap com celebrar la vida amb art i passió. I sabem que des del cor del Pla enguany, fareu que torne a ser un Març per a emmarcar.

Trans-Tomaco, sempre al costat de la tradició, la identitat i la cultura.

**Ramón José
Meneu Pérez**

Gerent de
Trans-Tomaco S.L.

EL PLANY

DE BORRIANA

“LA RECONQUESTA COMENÇA PEL PORT”

El B.F.I. (El Plany) és una publicació gratuïta que qualsevol ciutadà podrà llegir, si té un amic o amiga faller que li'l faça arribar. Si alguna persona troba defectes en la redacció es demana que es pose en acció per fer-nos l'oportuna reclamació i així poder oferir-los la millor informació. El butlletí està d'acord amb totes les idees expresades siguen signades o no.

PARC GULLIVER A BORRIANA

Quan pel mes de juliol, València i a l'Ateneu varen demanar la paella de Ripo, que ara és de Rafa, ni de Ripo ni de València, ningú esperava com acabaria açò. En un ostentació de Borrianeria, Rafa va aconseguir que Mazón, ens deixara a canvi el Parc Gulliver per a dos anys. Este es un regal que fa al poble, ja que Borriana, de la mà de Jorge i CIA, espera a convertir-se en Ciutat dels Parcs.

PONT DE LES FLORS

El dia de la mare, s'inaugurarà aquesta passarel·la que el PPBU ha decidit millorar per homenatjar a la benvulguda Rita. Per fi, la pasarel·la es convertirà en pont, i se bategarà com Pont de les Flors (no candeles). Un total de 8000 dotzenes de clavells passaran a engrossir este pont que deurà tindre un continuat manteniment. La Confederació famosa diu que no deuen caure els pètals al Clot, ja que és una

espècie invasora. Mario i Noèlia -regidors de Medi Ambient i de Via Pública, ja han tingut algun esmorçaret de feina per a distribuir i ordenar les feines de poda i reg. Per a finalitzar, diuen que a la següent legislatura completaran l'altre costat del pont.

Falla Chicharro

CIUTAT DE PARCS

Després de perdre el tren de la indústria automovilística, de perdre el tren del taulell, de perdre el tren de les pernoctacions en hotels, i no per culpa de Cercanias de Renfe, Jorge I -el Conqueridor- se puja al tren dels parcs.

Després del préstec que va fer l'amic Mazón i a pocs metres d'on es gitarà l'espectacular Parc Gulliver, en laAVINGUDA de la Mediterrànea, es construirà el primer parc del nou projecte de parcs que faràn a Borriana un referent mundial. Aquest està subvencionat íntegrament per la empresa propietària del festival Arenal Sound i d'uns metres quadrats que van adquirir fa un temps. Uns diners que ens estalviem-, ben fet Mario!

Ens comenta el regidor de via pública i tinent d'alcalde del port, que el vaixell del parc temàtic, fa una clara al·lusió a la identitat marinera tan vinculada a la capital de la plana baixa. L'editorial d'aquest periòdic li vol dir en tot el nostre respecte al regidor, que un vaixell pirata, creiem, que no representa la vida marinera de la nostra benvolguda Borriana per molt divertit que siga el gran parc temàtic que segons el regidor ens han regalat.

BORRIANA AMPLIA L'UBICACIÓ D'URINARIS DAVANT DE L'INCIVISME DE LA POBLACIÓ

Seguint amb les millores que està duent a cap l'equip de govern, l'Ajuntament de Borriana, a través de la regidoria d'Obra Pública, ha anunciat que iniciarà els tràmits per a la renovació del Camí d'Onda, Mercat Central, Plaça Major i Plaça l'Hereu. Este projecte permetrà eliminar els actuals i olorosos banys portàtils i oferirà a la comunitat instal·lacions modernes, super-

accessibles i ràpides. En la façana de l'Ajuntament es posaran uns urinaris a diferents altures per a arribar a tota classe de grandàries. Els urinaris en els quals la gent decidisca asseure's s'integraran dins dels edificis. El procés de licitació per a la construcció d'estos lavabos s'iniciarà en breu.

SEGURETAT

BORRIANA IMPORTA LA SEGURITAT ES FA DE PORTA A PORTA. LA PATRULLA QUE T'AJUDA.

ACCIDENT MORTAL A LA REDONA DEL PORT

El darrer mes de Gener, varem patir un fet luctuos a la zona marítima. Un mariner veï del Port desde fa molts anys va patir un greu accident amb resultat de mort. Es va personar una SAMU medicalitzada, però els sanitaris només pogueren certificar la defunció del veï. Els serveis de Via Pública a finals de mes han fet desapareixer les restes del finat, que hi han estat al llarg de tot el mes per a que el veïnat poguera donar-li l'últim adeu. D.E.P.

El regidor de Via Pública, Mario Trullen ha volgut resaltar: *“ha sigut una gran perdua per a tots els veïns, gràcies a este equip de govern no se l'oblidara mai”*.

SEGURETAT

CATÀSTROFE ECOLÒGICA

La platja de Arenal de Borriana ha aparegut plena d'ampolles amb missatges a l'interior. El reclam de la darrera edició de Fitur, (la del 2024), ha provocat un desastre ecològic de gran magnitud. Milers d'ampolles son damunt la sorra dels arenals borrianencs. El regidor de Via Publica i poblats marítims, Mario Trullen, ha senyalat: **“de moment no caldrà mobilitzar a l'UME, per netejar les zones. Que amb l'esforç i sacrifici de l'actual equip de govern les platges seran netejades en breu, no hi haurà que declarar l'emergència nacional”**.

La regidora de turisme **Noelia Peris**, davant l'èxit de la passada edició, ha mostrat una oferta innovadora, a l'edició d'enguany. Amb la mar i el turisme nàutic com a principals motor del turisme a Borriana, cal assenyalar que a ningú se li havia ocorregut abans. Aquesta oferta dirigida a famílies, xiquets, joves al costat d'aficionats i amants de les activitats nàutiques, consolidant a la població com a destí ideal durant tot l'any. I que tothom no és preocupi que lo que no hi es, ho farem, no sabem quan però ho farem.

Falla Chicharro

“El pregoner mes faller”

L'alcalde de la ciutat
i terme borrianero
té hui la satisfacció
de fer saber al veïnat:
que ja el dia és arribat
de nostra festa fallera,
i desijant bona cremà
de fum pur i verdader
cride al poble sencer
a oblidar-se de pena.
I puix saben els veïns
que la ciutat té l'honor
de ser cada dia millor
tenint-ne més camins,
i si al forat no caus dins
no perds l'enteniment
i se'ns orgullosament
que jo sóc el pregoner
de manera preeminent.

Anar hui a l'ofrena
no és, tan sols, la festa,
la deueu a qui manifesta
per ser pare i rei de reina.
Quin fillol ja s'oblidaria
de la subvenció material
que me deueu a la planta?,
i ratificant-ne la promesa
mantindreu amb certesa
de votar-me a mi al final.

I perquè són les festes
dignes de noms i de fets
no voteu mai els demés
d'ambicions modestes,
i per raons d'obligacio
són festes de borrianero
que seguia a una flama
perquè ací som de falla
i el nostre millor prego.

Amunt!

P.D. Musiqueta prego
de Castelló.

Falla Chicharro

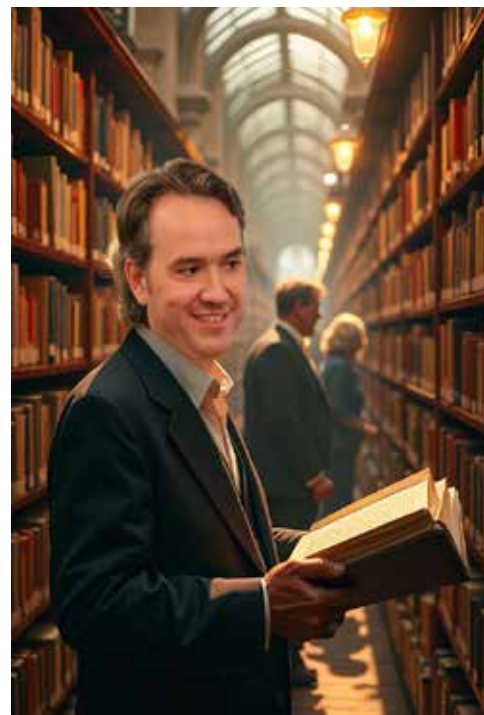

CRIDA D'URGÈNCIA A LA COL·LABORACIÓ CIUTADANA

Des del CBD L (Cercle Burrianense De Lectors), es llança una petició desesperada a tots i cada un dels habitants de Borriana perquè per favor, acudisquen el més ràpid possible a la Biblioteca Municipal de Borriana a llegir-se tots els llibres que allí hi hà que encara no s'hagen llegit, incloses les enciclopèdies, La Bíblia, El Quixot, La Ilíada i L'Odissea (queden exclosos els llibres en valencià i els pro LGT-BIQ+).

El motiu és el recent anunci del Pla d'Estalvi de la regidoria de (in)cultura, que ha tingut la brillant idea de congelar la partida per a la compra de llibres nous per a la biblioteca, sota un argument clar i ple de lògica per part de Jesús Albiol: "A la biblioteca comptem amb quasi 39.000 llibres. Em jugaria l'orella i la cua al fet que la gent de Borriana no els ha llegits tots, per la qual cosa és un malbaratament injustificat comprar més llibres de moment. Eixos diners fa falta per a temes més importants, com el ambiciós Pla turístic "Borriana, Ciutat de Parcs".

Les primeres ajudes des d'associacions veïnes no s'han fet esperar. Tant Biblio Port, gestionada per l'associació de veïns del Port de Borriana, com la Biblioteca Municipal de Les Alqueries, han indicat que obriran les seues portes a tot veí de Borriana que desitge seguir actualitzat amb les noves obres editades a partir de 2025, de les quals ells sí que continuaran proveint-se.

FESTES

COMENCEN LES OBRES DEL I PARC DEL TERROR DE BURRIANA

Emmarcat en el nou pla turístic "Borriana, Ciutat de Parcs", acaben d'iniciar-se les obres del Parc del Terror. I és que, un bon poble que es pree i busque ser referent mundial en el tema, no pot no comptar amb un parc d'esta categoria. Este se situarà, gràcies a un magistral raonament per part del consistori, paret mitgera amb el Cementiri Municipal. I és que, segons paraules de Paloma Boix, regidora de moltes coses: "si volem ser una ciutat referent a nivell de parcs, l'ambientació ha de ser el més realista possible des del primer colp de vista."

Per part seua, Fco Jesús Capdevila ha remarcat que és un projecte que deixarà els diners al poble, - no com tot els altres- i ja s'ha posat a la feina per a pescar a gent del poble per a formar la plantilla de professionals. Segons ens comenta: "No escatimarem en recursos per a contractar personal altament qualificat per a esglaiar als visitants. Ja hem començat les entrevistes i és una grata sorpresa veure que els Burrianeros estem àmpliament preparats per a fer por."

Falla Chicharro

LA PROMESA DEL CASAL DE LA FESTA

Tota la vida s'anomenava llar fallera i ara el partit popular en el programa electoral el bateja com **el casal de la festa**, I farts de passejar-ho per tot el poble per fi han decidit sense cap criteri ni consulta, ni a les comissions falleres ni a la federació, ubicar-ho en la plaça de la fira. Com el president de la Generalitat es va comprometre amb el nostre alcalde a fer-ho realitat en la campanya electoral deu ser ara per un "ventorro" que li

ha entrat per l'horta sud tranquil però reservat que ens ha dut unes màquines i grues de la Vila Plana del cap i casal per a començar a construir-ho.

El paper ho aguanta tot i el projecte és meravellós, però els ha eixit la grossa als veïns de la plaça de la fira, qui contens de satisfacció han acollit les grues amb xaranga, bombos i platerets, per la sort que han tingut de que l'equip de govern ha pensat amb ells.

Pareix que tornem a estar en les festes de Nadal perquè les regidories estan totes molt il·luminades, i com s'ha fet la màgia i veuen les grues sense saber si són de veres o no ara proposaran sense fissures que el mèrit és d'Albiol. Per si ve el cas i la cosa es complica així ho paga el de Vox que ja té experiència enfadant a tot el món.

El partit popular és el rei de la propaganda eixint tots els dies a la tele de Borriana per a contar les vegades que farà falta els projectes sense rigor.

Si volen fer apostes crec que tots ho tenim clar, l'últim any i quan la legislatura s'acaba les grues i les màquines a lo millor són de veritat o no.

HOT ALOHA, RESORT DEL RELAX

El govern municipal enceta amb este nou hotel la revolució turística municipal. Al crit de 'Make Borriana grat again' el passat 3 de febrero, dia de Sant Blai, les autoritats municipals van tallar la cinta inaugural del nou establiment hotelier de la ciutat. "El Hot Aloha s'ha convertit en el millor hotel de Borriana a primera fila de la mar", va dir en declaracions a 'el Plany' l'alcalde, Jorge Monferrer, que va prometre en campanya electoral una aposta pel turisme sostenible i de qualitat.

Però, com han explicat els gerents, el Hot Aloha és molt més que un hotel amb les comoditats habituals: **"és un espai amb molta classe i molt de catxé, res que vore amb el Arenal Saun eixe. Tenim piscina i spa, però están amagata, que són 'X' i només es pot entrar en porreta."** A preguntes d'este butlletí han reconegut que són tan hot o més que els establiments del carrer Barranquet, i que ahí, a més, no graven els clients.

IMPULS AL CICLOTURISME A BORRIANA

Burriana ha instal·lat un punt de càrrega per a bicicletes elèctriques, acompanyat d'un aparcament, estació de rentada i ferramentes "bike tools" per als ciclistes. Esta iniciativa, reforça

el compromís de la ciutat amb la mobilitat sostenible.

L'emplaçament, pròxim a la Biblioport, ha sigut triat estratègicament per la seua accessibilitat, proximitat a serveis i ubicació en l'EuroVelo 8, una ruta ciclista mediterrània que connecta Europa d'est a oest.

Burriana continua apostant pel cicloturisme, facilitant infraestructures modernes i sostenibles per a veïns i visitants.

Vicent Aparici -ex-regidor- dixit: "Que parits estan estos peperos, ara fan el que a mi m'agrada"

Falla Chicharro

2 CLICS I BUTXACA PLENA

Sempre és bona idea fomentar la creativitat i impulsar la participació ciutadana, més encara aprofitant els períodes festius.

D'aquesta manera el Magnífic Ajuntament proposa premis amb quantitats desorbitades però que no tradueixen ni el treball ni l'esforç. Així, qualsevol pot optar i omplir-se les butxaques. No fa falta ni preparació, ni estudis, ni massa dedicació. Amb un clic per a fer una foto i un altre clic per pujar-la a Instagram, premi que t'emportes. Això sí, que no se t'oblidi mencionar @ajuntamentburriana per tal de donar-los publicitat.

I què em dieu del concurs d'aparadors? Tant se val jurats populars com jurats qualificats, que el premi ja està donat. No importa si has estat un any preparant-ho, amb material reciclat, diners gastats, originalitat..

Qui s'emporta el premi? Com tantes vegades en falles ha passat, els amics del partit que mana.

L'ÈXIT DEL KAYAC POLO

Gràcies al kayak polo, Borriana s'ha convertit en un referent en la Comunitat Valenciana dels esports nàutics i especialment d'este esport. Degut a este inesperat l'èxit, el regidor Fran Capdevila declara el següent:

“ Per la quantitat de llicències federatives (416 i 30 equips en tota Espanya) i l'èxit d'aquest esport, ens veiem en l'obligació aquest equip de govern d'atendre les seues demandes. Com els dies de partit hem d'instal·lar grades supletòries davant l'aglomeració de visitants que visiten la nostra ciutat, aquest equip de govern ha decidit posar-se en contacte amb el senyor Juan Roig pera a fer una rèplica del Roig Arena a Borriana que s'anomenarà Roig Aigua”. El regidor d'esports es troba molt content sense posar-se gens roig davant d'aquestes explicacions de la seua gestió.

CIVISME

L'associació cultural de gossos de la ciutat de Borriana ha mostrat la seua gran i enorme satisfacció perquè el seu propietari per fi ja se renta a màquina i el resultat és excel·lent. La protectora de propietaris està d'acord i s'adhereix al projecte.

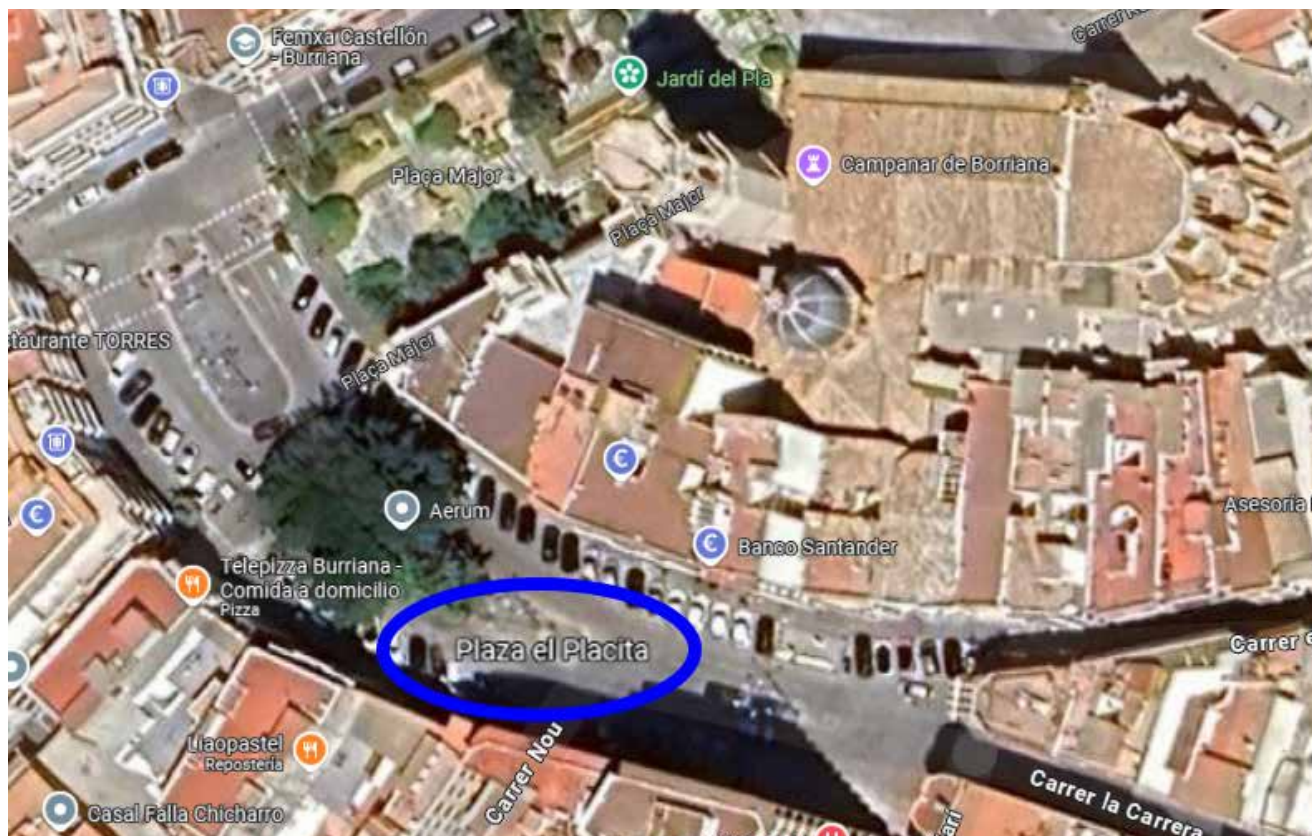
PREUS

1.- Desinfecció a màquina	0.-€
2.-Rentada antiparassitària + llavat xampú vegà i assecat (No s'ha d'apagar el motor, no s'ha de treure la màquina)	15.-€
3.-Llavat xampú vegà i assecat	12.-€
3.-Quèterapia Antihistèrica i antipruric	5.-€
4.- Suplement secat	2,5.-€
5.- Suplement assecat	Gratis

Falla Chicharro

Google canvia el nom a la nostra plaça "Plaza El Placita"

EL CONILL DE BORRIANA TRIOMFA A TOTA ESPANYA

L'hostaleria de Borriana està d'enhorabona ja que de la participació local a Madrid Fusión s'han portat a casa el premi a millor entrepà. Segons el chef de Can Ros, responsable de la recepta, l'entrepà duu carlota, portobel·lo i cebeta, i l'ingredient principal és el conill, que està escabetxat.

Fonts municipals desmentixen que siga conill del clot, tot que ara que està ben net i cuidat –el clot– els conills han tirat cap a Sant Gregori, on encara està tot ple de parcel·les abandonades, amb brosses que rosegan.

Tot i que també podria ser conillet d'amagar, des de la regidoria de Cultura asseguren que ells només amaguen "pel·lícules de Barbie llibres sobre sexualitat" –amb conillet o sense–, i que els conills són cosa de Mediambient que, per al·lusions, ha dit que a Borriana "ni conillet de granja ni de marjal, que som més de cerdets i, si pot ser, al terme, de porcs senglars, que és del que hauria d'haver sigut l'entrepà".

Una borriana neta, segura i il·luminada

Jorge Monterro
populista

Un carajillo amb Jorge

"EL TEMPLAT".

Adrián Cuadros, el nostre Templat. Sempre amb el seu somriure i pit al front, engalana la ciutat de president, faller o estandart. Atent a les falleres i sempre preparat per tirar una mà.

Falla Chicharro

“GUARDERIES: EL NOU MERCAT FUTUR”

Una parella es coneix en una festa d'estiu, creuen mirades, intercanvien números i, abans de saber si s'agraden de veritat o si seran compatibles, ja estan pensant en un compromís... apuntar al seu futur fill a la guarderia per al curs 2026/2027! I no, no estem parlant d'un relat de ciència-ficció, sinó de la crua realitat local que vivim. Si les bodes es pensen amb antelació, les guarderies han elevat la planificació familiar a un nivell insospitat.

Les cues per a inscriure als més xicotets en guarderies han deixat de ser cosa de “última hora”. Ja no és només qüestió de preveure amb temps; és qüestió d'endevinar el futur. Amb les places per al 2025/2026 ja esgotades, moltes famílies s'han vist obligades a planificar per a cursos encara més llunyans. En alguns casos, ni tan sols hi ha bebés en camí. La novetat ara és inscriure a futurs projectes de fills. És més, es rumoreja que algunes parelles han acabat discutint i separant-se abans de formalitzar la paperassa de la guarderia.

Mentrestant, no falten els oportunistes que han vist ací una mina d'or. Tenim el cas d'un cert empresari local molt conegut, que enguany ha renunciat a bous i esdeveniments nadalencs, per a construir una nova guarderia en el seu solar. Es diu que amb les llistes d'espera que acumula ja podria finançar-se els bous i la decoració de Nadal d'una dècada sencera. Hi ha qui ho diu “esperit emprenedor” i qui ho crida “traure-li rendibilitat al caos”!

La situació comença a fregar el surrealista. Si seguim així, les inscripcions a guarderies acabaran entrant en l'agenda de la primera cita. “Café o te? Per cert, t'agradaria apuntar al bebé que encara no hem tingut?”. I és que ací, més que planificar el futur, estem vivint un present de bogeria. Tal vegada, amb un poc de sort, per a quan eixos bebés ocupen les aules, els adults hàgem après a fer les coses amb més sentit comú. Encara que, clar, per a això també caldria apuntar-se amb antelació.

CONTRAPORTADA

Últim lliurament de la trilogia

“De Don Bosco a la eternitat”

Primera entrega “Rafa, vullc eixir de Pare Noel”

Segón entrega “Jorge, vull eixir de Melchor”

Tercera i última entrega “Juan, la presi i jo volem eixir al tapis”

Els nostres Col·laboradors

**CONSTRUCCIÓN
INDUSTRIAL
EDIFICACIÓN
OBRA PÚBLICA**

TEKNOS
OBRAS TÉCNICAS

www.teknoss.es

 C/ Enric Valor i Vives, 37
12540 Vila-real (Castellón)

 964 83 43 90

 673 285 028

císal
www.císal.it

Gaudeix la dutxa mentre estalvies fins a un 50% d'aigua.

La teva aixeta fabricada a Itàlia, disponible a Openbath, C. Zinc, 32, Pol. Ind. Carabona, Borriana / Tel: 964 102 793

telepizza

2x1

EN TODAS
LAS PIZZAS
A DOMICILIO

2x1: Válida a domicilio, local y recoger. Pide 2 medianas o 2 familiares, o 1 familiar y 1 mediana y paga sólo el precio de la de mayor importe. Consulta en tienda o en www.telepizza.es la información detallada. Con la finalidad de sustituir tu perfil, los datos personales que nos proporcionas se incluirán en un fichero automatizado propiedad de FOOD DELIVERY BRANDS, S.A.U. Si deseas ejercitar tus derechos de acceso, rectificación, oposición o cancelación, dirígete a FOOD DELIVERY BRANDS, S.A.U. Attn. Cliente, Isla Graciosa, 7, 5. Subsección de los Reyes o atencioncliente@fooddeliverybrands.com

Plaça El Pla, 17

964 51 73 74

Construccions i Reformes

Juanma

647 43 73 95 - Borriana

Juanma ConsyRef

MOBLES PALISANDRO

@palisando_sl

Ronda Pedro IV, 11 (Burriana, Castellón)

964 51 55 51

MERCADO CENTRAL
PARADA 31-32 BURRIANA
TELF.: 610 23 93 78

elperiòdic^{com}

Bones Falles 2025

INDUSTRIAS VIDECA, S. A.
FÁBRICA DE CONSERVAS

Camí Les Monges, 2 · Tel. 964 57 01 44
12530 BURRIANA (Castellón- España)
www.videca.es · videca.burriana@videca.es

La Llar Fallera

GERÈNCIA
ALBERTO MARTÍNEZ

Plaça L'Estacioneta, 4
12530 Borriana

670 90 84 83

Limpiezas y Cristalizadores, s.l.

LIMPIEZAS GENERALES Y MANTENIMIENTO EN:

- Oficinas
- Cristales
- Garajes
- Viviendas
- Empresas
- Cristalizado de suelos
- Comunidades de propietarios

**¡LLÁMENOS Y SOLICITE
PRESUPUESTO SIN COMPROMISO!**

TEL. 964 518 874 / 679 993 251

info@limpiezascrisla.com

C/ Escorredor 76 Bajo
12530 Burriana
Telf. 647 47 48 39
e-mail: tiendacasanova@gmail.com

TORRES
café - restaurant

El Pla, 20
Tel. 964 055 714
Mòbil 659 075 325
BORRIANA

*Merceria
Articles Regal
Marty-Palmer*

Plaça La Mercé 3, Baix
12530 Burriana, Castelló
964 51 86 11

TALÍA

Espectacles

Grups | Orquestres | Discomòbils

Infraestructures

Carpes | Cadires | Taules | Escenaris

CARPAS ALQUITEXCA

ALQUILER Y VENTA DE CARPAS

964 25 09 22

carpasalquitexca.com

carpas@alkitexca.com

CENTECO

ASESORÍA LABORAL

FINANCIERO- CONTABLE

ASESORÍA FISCAL

ASESORÍA JURÍDICA

GESTORÍA

CORREDURÍA DE SEGUROS

FORMACIÓN

CONSULTORÍA RGPD,
PREVENCIÓN DE RIESGOS
LABORALES...

SERVICIOS INFORMÁTICOS

GESTIÓN INMOBILIARIA

SERVICIO NOTIFICACIONES
ADMINISTRATIVAS

BURRIANA

Camí d'Onda, 5-1º · 12530

T 964 592 222

#CuentaConCenteco

www.centeco.es

LA PALMA

Pastisseria Artesana des de 1916

Plaça El Plá, 22 · Tel. 964 51 04 21
12530 Burriana

ALMAKIVI

VENTA Y ALQUILER DE MAQUINARIA

BURRIANA

Tel. 964 59 15 88

A C C E S O R I O S

R E G A L O S

TERESA CASINOS

R I S U T E R Í A

R O P A

Talleres Ballester

Neumáticos Ballester

Ronda Músico Ibañez, 8 bajo
12530 Burriana (Castellón) | Avda. Hnos. Bou, 54
12003 Castellón

Tels: 964 510 088 - 698 938 844
e-mail: neumaticosballester@first-stop.es
e-mail: vicenteballesterburriana@gmail.com

SOLER & PIÑEIRO
SEGUROS E INVERSIONES

Avda Cardenat Vte Enrique i Tarancon, 12 Bajo
12530 Burriana

964 518 354 691 708 718

Avda. José Ortiz, 9 12550 Almassora

964 028 457 601 321 133

reinventando / los seguros

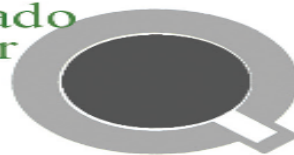
Torre Mina

C/ La Regenta, 1
12539 Alquerías (CS)
Teléfono: +34 964571746
E-mail: info@torrelamina.com
www.torrelamina.com

QUIN Café

964 51 25 04
Carrer Ample, 2
Borriana

Todo preparado
para llevar

Tintorería

CARMEN

ESPECIALIDAD EN TRAJES DE FALLERA
PLANCHADO A VAPOR - LIMPIEZA SUPERSECO

Pilar, 15 - Tel. 630 539 223 - BURRIANA

IK

Gestión Inmobiliaria

Real State - Property & Homes
Personal Shopper Inmobiliario
Rehabilitación de viviendas
Servicio Integral
Calificación energética de viviendas

INMOKER

696 796 747 - 964 637940

e-mail : inmoker@gmail.com
C/ Raval , 47 - 12530 - Burriana

SO PROFESSIONAL
IL·LUMINACIÓ
LLOGUER I VENDA

buraudio

so il·luminació àudio-visuals

L'Escorredor, 58 B • 12530 BORRIANA • Tel./Fax: 964 57 01 60

J.M. CARREGUÍ

INSTALACIONES DE FONTANERIA:

*Manteniment i muntatges de piscines,
plaques solars, calefaccions i reg de jardí*

C/ Salvador Giner nº3 (Borriana) - C/Colón nº4 (Alquerías)

Tel: 609 278 162 / 607 533 618

Floristería

MEJOR
ARTESANO
FLORISTA 2017

Menéndez y Pelayo, 6 · 12530 BURRIANA

Teléfono 964 51 80 59

Móvil 650 21 60 68

lolafloristeria@hotmail.es

Borriana
en Falles !!!

Esperit Faller

Ribes

Distribuciones

EL TOSTADERO®
ESPRESSO EVOLUTION

Estrella
Galicia

- ASESORÍA FISCAL, CONTABLE Y JURÍDICA
- GESTIÓN TRIBUTARIA Y MERCANTIL
- ORGANIZACIÓN DE EMPRESAS
- SEGUROS GENERALES
- PROTECCIÓN DE DATOS

www.asesoriasmferrer.com

El Raval, 9 entlo.
El Raval, 10 bajo

12530 BURRIANA (Castellón)

- Tel. 964 51 65 65
- Tel. 964 59 15 55

suministrosfandos

HOSTELERÍA E HIGIENE INDUSTRIAL

675 032 881

PASTOR

cafetería - supermercado

ASESORÍA AMBIENTAL - GESTIÓN INTEGRAL DE RESIDUOS
COMPRAS - VENTA DE SUBPRODUCTOS Y MATERIAS PRIMAS

Transportes y Excavaciones

TRANS
Tomaco

Calle Navelate, 15

Pgno. Ull Fondo

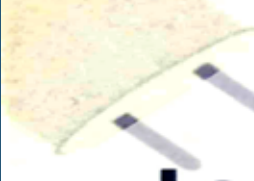
12539 Alquilerias del Niño Perdido

Telefono: 964517251

Movil: 630148711

trafico@transtomaco.com

instal·lacions elèctriques

José Calvo Borja

Carrer Barranquet, 53 baix esq.
12530 Borriana (Castelló)
Tel. 964 511 599
Mòbil 679 414 336

Electrodomèstics

Brands displayed: Balay, Bosch, mepansa, SAMSUNG, AEG, Indesit, ZANUSSI, Corberó, SIEMENS, FAGOR, Teka, Directo, LG, Whirlpool, BEKO, cataC.

c/ Encarnació, 15
Borriana
tlf. 964 512056

CARLOS MUSOLES
carlosmusoles@hotmail.com

Decoración en escayola
Techos desmontables

Sistemas de tabiquería seca con:

Ronda Musico Ibañez, 12

12530 Burriana (Castellon)

Telf. 620 210 994

HIELO A CERO GRADOS

644 . 652 . 030

AUTOBOX BURRIANA
TALLER DE REPARACIÓN - MANTENIMIENTO
LAVADO Y TAPICERÍAS • RECOGIDA A DOMICILIO

NEUMÁTICOS
NUEVOS - ON LINE - OCASIÓN

Benito Pérez Galdós, 7 • Tlf. 964 57 04 27

TALLERES PAMI, S.L.
SERVICIO OFICIAL PEUGEOT
C/ Canalejas, 10
Teléfono 964 51 42 93

Talleres VERCHE, S.L.
REPARACIÓN Y VENTA DE AUTOMÓVILES
Carreí Ample, 60
Teléfono 964 51 01 96 • Fax 964 57 08 25

AUTO ALNIPIER

Venda i Reparació
673 673 503 - Les Alqueries

Talleres VICENTE RAMOS, s.l.

Cami Ecce-Homo, 5 • Nave 7
Teléfono 964 51 07 85
e-mail: t.vicenteramos@gmail.com

NEUMÁTICOS
FERJOSA
NEUMÁTICOS Y MECÁNICA

Avda. Jaime Chicharro, 9 • Tel. 964 51 16 61
ferjosa@neumaticosferjosa.es

Ctra. Nules, 99, s/nave 17
Teléfono 964 51 27 02
Móvil 678 88 11 27

JUAN DOMÍNGUEZ, S.L.

TALLERES HNOS ROIS

HYUNDAI
NEW THINKING.
NEW POSSIBILITIES.

Ctra. de Nules, 87 • Teléfono 964 51 44 96
hyundaiburriana@hotmail.com

KIA
KIA MOTORS

Avda. Jaime Chicharro, 19 • 12530 Burriana
Tel. 964 51 05 85
aquisi@talleresaquisi.com • www.talleresaquisi.com

AUTOBUR, S.L.

Avda. 16 de Julio, 3 • Apdo. Correos, 93
12530 Burriana (Castellón)

Oficina: 608 675 667
Taller: 610 198 634
autoburivco@gmail.com

GARAGE BURRIANA, S.L.

Servicio Oficial CITROËN
Avda. Cortis Valencianes, 10
Teléfono 964 51 67 64
garageburriana@garageburriana.es

Servicio Oficial OPEL HNOS. MURCIANO, S.L.

Cami d'Onda, 49
Tel. 964 51 21 76 Fax 964 51 53 11

CHAPA INTURA EL PUENTE S.L.

J. HERMOSO

Ctra. Nules, 67, nave 8 • 12530 BURRIANA
Tel. y fax 964 51 25 33 • chapaelpuente@gmail.com

TRAVILL

TRANSPORTS INTERNACIONALS

Poligón Industrial La Rosaleda, Nau 1.
P.O Box 48
12540 Vila-real (Castelló)
Telèfon: 964 52 04 49 Fax: 964 52 30

Parada Mercado Central - Tel. 964 51 44 24

El Maestrazgo, 34-bajos - Tel. 964 51 48 12

„Burriana“

Sergatex Color

Vestuario para comisiones - Insignias - Bordados
Serigrafías - Regalos Personalizados

www.sergatex.es

Avda. Gamí d'Onda, 47 Tel. 964 51 36 04 Burriana (Castellón)

TASCAS COLMADO MARUJA

• Fontaneria en general •

Instalaciones y mantenimiento de
calefacción y
climatización

Sistemas de apoyo solar para
A.C.S. y suelo radiante

Instalaciones de Aerotermia

600 588 572

B
BortReform

661761147

Creem llars

COPISTERIA

FOTOCÒPIES / IMPRESSIONS
ENCUADERNACIONS
IMPRESSIONS GRAN FORMAT

Inforcopy
Planelles
Des de 1994

INFORMÀTICA

ORDINADORS TAULA - PORTÀTILS / TABLETS
CARTUXOS - PERIFÈRICS
PROGRAMES TPV COMERÇ - HOSTELERIA
SERVEI TÈCNIC A EMPRESSES I PARTICULARS

*RELEVAT DE FOTOS AL INSTANT

*DISSENYNS PERSONALITZATS

C/ L'Encarnació, 19 - 12530 BURRIANA

964 59 13 32

info@inforcopy.com

imprimir@inforcopy.com

COMERCIO
excelente

Panaderia i pastisseria de tradició artesana, productes d'avantguarda i productes típics de la nostra terra, elaborats amb matèries primeres de proximitat i amb cura i dedicació, sempre buscant l'excel·lència.

LLISTAT DE PANS ESPECIALS

ESPELTA
CÚRCUMA
NATURAL

SÉGOL (centeno)
BLAT DE MORO (maíz)
100% MASSA MARE

BLAT NEGRE (trigo sarraceno)
VIENÈS
DE SABORS (carabassa, olives...)

**San
Basilio**

#forndepà i pastisseria
— des de 1977 —

Pans i pastisseria artesana
Organització i servei de càtering

T. 96 451 05 40 fornsanbasilio@gmail.com

FornSanBasilio

@elforndebasilio

Salvador Giner, 30
12530 Burriana (Castellón)

clínica dental

francisco ventura aguillella
odontólogo
nº colegiado 12002600

pere cornell, 17-19
tel. 964 51 07 96
12530 burriana

**¡CELEBRA TU CUMPLE CON
NOSOTROS!**

CAR GARAGE SLOT
CARRER MAJOR 26 BAJO

TLF:654983571

Administración de loterías nº2

Carrer Jardí nº1
12530 BURRIANA
TEL: 964512747
FAX:964518152

loteria2burriana@telefonica.net
www.loteriaborriana.es

*Este llibre es va acabar
d'imprimir en els tallers
d'Impremta Rosell de Castelló
el dia 3 de febrer,
festivitat de Sant Blai,
Patró de Borriana.*

IMPRENTA ROSELL

IMPREMTA | SERIGRAFIA | ETIQUETES | REGAL PROMOCIONAL

POL. PI GROS II, NAU 37 - 12005 CASTELLÓ | T. 667 741 311 - 610 903 349
imprenta@imprentarosell.com | www.imprentarosell.com

FALLES 2025

Any rere any, **compromesos amb tu.**
Compromesos amb el que és nostre.

caixa rural
burriana